

TRØNDERSK NATUR

1989:16 nr 1

TRØNDERSK NATUR

Naturtidsskrift for Trøndelagsfylkene

Ansvarlig for utgivelsen:

Norsk ornitologisk forening
Avd. Nord-Trøndelag,
Postboks 68, 7501 Stjørdal.
Postgiro 3 89 38 80

Norsk ornitologisk forening
Avd. Sør-Trøndelag,
Postboks 139, 7001 Trondheim.
Postgiro 3 10 39 91

Redaksjon: Øystein R. Størkersen (red.), Frode Falkenberg (kasserer),
Trond Haugskott (tegninger) og Nils Røv (kontaktsmann).

Tidsskriftet utkommer med 4 nummer pr. år. Medlemmer i NOF/NT og
NOF/ST får tidsskriftet gratis. Abonnement koster for øvrige
kr. 40.- pr. år. Betales til postgiro 3 60 19 52. Adresse:
Trøndersk Natur, Postboks 1719 Rosenborg, 7002 Trondheim.

Annonsepriser: 1/1 side kr.200.- 1/2 side kr.100.- 1/4 side kr.50.-

Redaksjonens adresse: Trøndersk Natur, Postboks 1719 Rosenborg,
7002 Trondheim. Denne adressen benyttes ved innsending av manus.

Adresseendringer: Skjer for abonnenter direkte til TN, for
medlemmer i fylkesforeningene via hhv. NOF/NT og NOF/ST.

NOF/NT og NOF/ST er fylkesforeninger av Norsk Ornitologisk Forening,
som er en landsomfattende organisasjon for alle fugleinteresserte,
og som arbeider for å øke og spre kjennskap til fuglelivet og verne om
fuglene og deres livsmiljø. NOF utgir et eget tidsskrift: Vår
Fuglefauna, som utkommer med 4 nummer årlig. Abonnement skjer ved
henvendelse til NOF, Postboks 2207, 7001 Trondheim. Tlf. 07/52 51 42.

Kjære leser!

Vi i "trege" Trøndelag har ikke for vane å skryte av hverandre. Heldigvis fikk vi nylig anledning til nettopp det ved NOF/ST's (tidligere Trøndelagsavdelingen) 30-års jubileum. De som ble hedret ved festmøtet den 28.2.89 omtaler vi lengre bak i bladet. Det er imidlertid mange andre som også fortjener ros. Arrangementskomiteen for festmøtet er blant de som fortjener ros for sin uselviske og uvurderlige innsats! Heder også til mange andre fra både Nord- og Sør-Trøndelag, som gjennom tidene har bidratt til foreningsdriften i fylkene. Vi kan med stolthet slå fast at vi har hatt en stor del av ansvaret for arbeidet med vern av norsk natur! Takk også til alle som har bidratt med korte eller lengre innlegg her i TN.

Ved nærmere ettertanke synes det kanskje som om det ville vært en ide å hedre folk hyppigere enn hva vi gjør idag. Hva med å utdele en blomst på enten årsmøte eller julemøte, til noen av de som har gjort en god innsats for foreningen i løpet av siste år. Det koster så lite å fortelle at vi setter pris på det folk gjør, men du verden så fint det er å vite at en virkelig blir satt pris på!

Lykke til med det nye foreningsåret!

ØRS

Jubileumsmøte i NOF/ Sør-Trøndelag

Nytt æresmedlem utnevnt

Iforbindelse med NOF/ST's (tidligere Trøndelagsavdelingen) 30-års jubileum (1958-1987) fant styret grunn til å "slå på stor tromma". Årsmøtet 28/2-1989 ble derfor arrangert som et festmøte. Ett møte som vel foreningen aldri har opplevd før. Under selve årsmøtet ble en av de virkelige veteranene i foreningssammenheng, både nasjonalt og lokalt, hedret for sin pioner-innsats og støtte til NOF-arbeidet. Det var selvsagt Svein Haftorn som da ble hedret som foreningens tredje æresmedlem, etter Carl W. Gotaas og Kristen Krogh. Etter årsmøtesakene og lysbildeforedraget inntok 63 personer "spisesalen". For tyve kroner var det fritt fram med spekemat, salater og drikke, avrundet med kaffe og lukket valnøtt. Vi tror alle stortrivdes og ble mette!

Under bespisningen ble det tid til litt mimring og historier fra gamle dager, samt heder til pionerene. Blomster ble derfor overrakt til foreningens første formann (1958-1963) Aasmund Hoel. Blomster ble også overrakt til Gunnar Brodal for sin innsats bl.a. som formann, faktisk er han en av de få som har vært med i foreningen helt fra starten og fram til idag! Sluttligen ble Rolf S. Johannessen fortjent hedret med blomster for å ha fungert som revisor for foreningen helt fra det første regnskap i 1965 og fram til idag.

Kort sagt ble det et møte vi sent glemmer, og som alle burde ha hatt anledning til å delta på. Alle bilder ved Otto Frengen.

På årsmøtet ble Svein Haftorn (t.v.) overrakt diplom av Jon suul som foreningens tredje æresmedlem.

Gunnar Brodal (t.v.) og Aasmund Hoel tilhører pionerene i foreningsvirksomheten.

Rolf S. Johannessen (t.v.) ble overrakt blomster av Haftorn for sin utmerkede innsats som revisor i foreningen.

Et knippe foreningsveteraner. Fra venstre: Jostein Sandvik, Per Gustav Thingstad (formann i NOF/ST), Gunnar Brodal og Tor Bollingmo.

Fra jubileumsarrangementet i kantina på Schønninghuset ved Vitenskapsmuseet.

HI-80

NOF/ Sør-Trøndelag 30 år

En historisk oppsummering

Øystein R. Storkersen

Kort oppsummering av viktige hendelser.

Norsk Ornitologisk Forening avdeling Sør-Trøndelag ble stiftet som en følge av opprettelsen av en egen fugleforening i Norge i 1957. Denne landsdekkende forening sprang ut fra Norsk Zoologisk Forening (Suul 1982). I de første årene ble det oppfordret til å danne fylkesvise foreninger over hele landet. De medlemmene i hovedforeningen som bodde i Trøndelagsfylkene ble ved opprettelsen automatisk medlemmer i Trøndelagsavdelingen. Medlemslistene den gang var altså identisk med hovedforeningens. En hadde ingen kontingent de første årene, rundskriv ble dekket med midler fra hovedforeningen og ved avkreving av inngangspenger på møtene.

Ser en nøye på når Trøndelagsavdelingen ble opprettet finner en at det var en "glidende" overgang fra uformelle sammenkomster fra ca. 1953 til 1958. En av de mest ivrige i pre-foreningshistorien var Svein Haftorn. I telefonsamtale med foreningens første formann, Aasmund Hoel vinteren 1989, kunne han fortelle at Haftorn var drivkraften ikke bare før foreningen ble stiftet, men også i mange år etter. En annen person som også var en av de første ildsjeler var Lulle Blom. Ingen av disse har hatt noen verv i foreningen, men har likevel betydd mye. Desverre finnes det idag lite i arkivet som kan kaste lys over perioden 1953-1958 og foreningens første år. Bl.a. bærer styreprotokollen preg av å ha blitt skrevet i ettertid.

Om man velger å si at foreningen ble stiftet våren 1958, blir som en skjønner nærmest en vurderingssak. Offisielt ble den ihvertfall registrert som avdeling av hovedforeningen våren 1958. Foreningens første formelle møte ble derfor avholdt den 29.mai 1958, et møte som ikke bar preg av å være konstituerende om man leser møteinnkallelsen. Det var altså snarere en fortsettelse av den møteaktivitet som da hadde pågått i flere år. Iflg. protokollen ble Aasmund Hoel utnevnt til formann og Kirsten Albertsen som kasserer, andre styremedlemmer er ikke nevnt. Formannsvervet hadde Hoel fram t.o.m. 1963, altså i 6 år. Møtelokale den gang var i Knudtzonsalen ved Det Kongelige Norske Videnskabers Selskap Museum (DKNVS), bl.a. fordi Haftorn den gang var ansatt som konservator ved museet. Av møteinnkallelserne ser en at også festsalen ved Katedralskolen ble benyttet ved enkelte anledninger. Dette skjedde oftest i samarbeide med andre foreninger som f.eks. naturvernforeningen.

Av rundskrivene ser en at benevnelsen "julemøte" for første gang ble brukt til møtet 14/12-60. Etterhvert har nettopp julemøtet blitt et av de mest populære møter i foreningen. Dette fordi en da forsøker å få spesielt populære foredragsholdere. Av styreprotokollen ser en også at allerede den 10/11-1960 diskuterte styret et utkast til foreningsmerke. Senere har dette blitt tatt opp igjen på begynnelsen av 1980-tallet, uten at en har fått utarbeidet et slikt. Kanskje ville dette kunne la seg gjøre i jubileumsåret? Den 10/5-1960 la hovedforeningen for første gang sitt årsmøte til Trondheim.

Inngangsavgiften var som nevnt allerede den gang viktig for foreningens økonomi. I 1962 ble det f.eks. avkrevd kr. 1.- ved inngangen, dersom en også ønsket å delta på bespisningen ble det avkrevd kr. 3.- Spranget til dagens priser synes da ikke så stor; Kr. 5.- i inngang pluss kr. 10.- for bespisning er til sammenligning prisene i 1989.

I 1963 ble så endelig det først "skikkelige" styre valgt på årsmøtet 18/2 (se appendix 1). På det samme møtet luftet Carl W. Gotaas ideen om å protestere mot den forestående neddemningen av det fredete området i Nedalen.

Norsk Ornitologisk Forening

innbyr herved medlemmene i Trondheim m/omegn til en kveldstur i Elsterparken den mai. Møtested : Ilakryssset under Steinberget kl.18. Ekskursjonsleder : Konservator dr.Svein Haftorn.

Vi håper å kunne lytte til måltrost, svarttrost, rødvingetrost, rødstrupe, bokfink, jernspurv, gransanger m.fl., og regner med at turen vil ta 2-3 timer.

Ta med kikkert!

I tilfelle øsregn må turen avlyses.

Videre vil det den 29.mai bli arrangert et møte kl.19. i Videnskapsselskapets Museums foredragssal (inngang Biblioteket). Konservator Edv.K. Barth kåserer om "Rovfugler og smånagerår". Etterpå vil det bli vist en film om fuglelivet på Fokstunyra.

Etter møtet selskapelig samvær. Det vil bli servert kaffe og wienerbrød á kr. 2,-. Om noen ønsker det så ta med smørbrød. Deltagerne bes melde seg innen 28.mai kl.15 i telf. 28620, apparat 4.

Trondheim, 14.mai 1958.

M e d h i l s e n
Norsk Ornitologisk Forening
Trøndelagsavdelingen.

Det første rundskriv fra foreningen.

Med snill isbjørn på hyttetrappen

Det er sjelden man opplever en så ubetinget suksess som Trøndelag Naturvern og Ornitologisk Forening hadde på sitt møte med fullsatt sal i Katedralskolens festsal i går kveld. Dr. Herman L. Løvenskiold kåserte og viste filmen «Isbjørnen på Kong Karls Land og andre polardyr». Forsamlingen hadde stilt store forventninger til kvelden, og ingen ble skuffet. Det ble noe av det beste på området som noen gang er sett og hørt i Trondheim. Filmen var god, et utvalg av de beste bilder som kåseren har tatt i løpet av de åtte somrene han har arbeidet i Arktis, og hans kåseri var usedvanlig godt synkronisert med bildene — rikholdig, lunt og følsomt uten noen gang å bli sentimentalt.

La polardyr, blomster og fugleliv langt oppe mot nord være all ære verd. Toppen ble allikevel nådd da man kom til isbjørnene på Kong Karls land — denne fjerne og utilgjengelige norske øy hvor staten bygget en hytte i 1936. En hytte som bare har vært besøkt tre ganger siden. Mest på grunn av isforholdene. Her levde dr. Løvenskiold og to assistenter i 12 døgn i selskap med 15 isbjørner, som beitet på markene og snuste rundt hytta. De ble så intime at de fikk sitt eget navn alle sammen. Det var kjempen «Vann» som kom fra øst, «Molly», som bodde i en snøhule, og så den tre år gamle ungbjørnen, som en dag kom tassende langs brinken og ble døpt «Tass Brinkmann». Den var så snill og tam at den ble en plage. For det var ingen som våget å prøve hvor snill den egentlig var. Men den likte å hvile på trappen utenfor hytta. Da gikk de tre mennene alltid ut bakdøren. — Det beste var at vi slapp å skyte en eneste av isbjørnene, sa dr. Løvenskiold. Det går an når man stiller seg fornuftig blant isbjørner som ikke har møtt mennesker før. Isbjørnen er fredet på Kong Karls land. Han uttrykte sitt beste håp om at dette praktfulle dyr må få leve virkelig i fred der også i fremtiden.

Dr. Løvenskiold ga uttrykk for at den kontakt man kan oppnå med de ville dyr, er den største av alle opplevelser.

Bifallet etter film og kåseri var et overbevisende tegn på at han også har evnen til å oppnå virkelig kontakt med siviliserte mennesker i Trondheim.

Kontorsjef Einar Møller åpnet møtet og orienterte kort om naturvernarbeidet, og lektor Hoel takket foredragsholderen. U.

Fuglevenner vil starte forening

92 organiserte fuglegranskere i
Trøndelag

Det forberedes nå å starte en ornitologisk forening for Trondheim og Trøndelag. Interessen for de ville fugler viser seg å være langt større enn man hadde regnet med. Norsk Ornitologisk Forening som ble startet for et år siden, har allerede 700 medlemmer. Konservator dr. Svein Hafstorn ved Videnskapsselskapets Museum opplyser at 92 trøndere, derav 46 fra selve Trondheim, er medlemmer av landsforeningen, og miljøet og interessen er tydelig begge store nok til at det med fordel kan dannes en lokal forening.

Ennå er ikke dette skjedd, men man har god kontakt med hverandre. Noen møter er holdt. På det siste holdt konservator Edv. K. Barth som var på gjennomreise til sitt studieområde på Tarva, et kåseri om rovfugl og lemenår. Man har også hatt en ekskursjon til Elsterparken hvor særlig rugdetrekket var livlig. Man så flere ganger til rugder som var på farten samtidig. Amatørornitologene kommer fra høyst forskjellige yrker.

6/6-1958.

Avisutklipp fra foreningens første år.

Snart ble det klart at styret måtte ha foreningslover å holde seg til. Derfor ble det i rundskriv i 1964 oppfordret til å komme med forslag på lover. På årsmøtet i 1965 ble lovforslag diskutert, samt at revisor ble innvalgt for første gang. Rolf S. Johannessen ble valgt den gangen og har siden fungert som revisor! Iflg. protokollen ble følgende lover innført: Formann skal velges for 1 år av gangen, de andre styremedlemmene for 2 år. Styret skal være beslutningsdyktig når minst 3 av styremedlemmene er tilstede. På Julemøtet i 1965 fikk Carl W. Gotaas overrakt en fugleplansje som takk for innsatsen i Nedalsaken. Til foredraget fra Bjørnøya og Jan Mayen ble det servert snitter samt øl og mineralvann. Det høres ut som om "gutta" også den gang visste å hygge seg!

Det første regnskap i arkivet er fra 1967 og viser en omsetning på kr. 596,02. Sammenlignet med 1988-regnskapet på kr. 69 000.- kan man trygt si at det har skjedd en viss utvikling. I 1967 ble foreningen for andre gang vertskap for hovedforeningens årsmøte i Trondheim den 11/9. I 1968 ble det for første gang foreslått en kontingent for medlemmene. Årsmøtet den 4/3 vedtok så at kontingenten skulle være kr.3.-, beløpet ble holdt uforandret i 5 år fram til 1973 (se tab. 1).

Tabell 1.

Kontingentutviklingen i foreningen fra 1968 til 1987. ¹⁾

1968 kr. 3.-	1973 kr. 5.-	1978 kr. 10/15.-	1983 kr. 25/30.-
1969 kr. 3.-	1974 kr. 5/10.-	1979 kr. 20.-	1984 kr. 25/35.-
1970 kr. 3.-	1975 kr. 5/10.-	1980 kr. 20/25.-	1985 kr. 30/40.-
1971 kr. 3.-	1976 kr. 5/10.-	1981 kr. 20/25.-	1986 kr. 30/40.-
1972 kr. 3.-	1977 kr. 5/10.-	1982 kr. 20/35.-	1987 kr. 30/40.-

1) Der to tall står sammen viser det første juniorkontingent, det andre seniorkontingent.

I vedtaket heter det videre at bare de som betaler kontingent vil motta meldinger om møter og ekskursionsjoner. Helt fra det første året og fram til idag har det regelmessig blitt arrangert en rekke ekskursionsjoner til nesten hver krok av både Nord- og Sør-Trøndelag, foruten mer langtrekkende ekskursionsjoner. Turene har trolig, foruten det sosiale, vært en meget viktig faktor til å fremme interessen og kunnskapen om fuglelivet.

I 1968 begynte andefugletellinger å komme igang iflg. protokollen. En av initiativtakerne den gang var Otto Frengen. Han ble trolig den første med teleskop i Trøndelag da han kjøpte et Mirador teleskop hos Iversen på Nordre for kr. 600.- i februar 1968. Dermed kan en si at startskuddet var gått for utforskningen av sjøfuglene hos oss. Påska 1968, forteller Otto, dro han, Erling Bjørgum og Jan Erik Kjosnes ut til Tarva. Der så de trolig Trøndelags første gråstrupepykker! I 1968 ble også foreningens navn endret til NOF avd. Trondheim og Omland, fra det tidligere Trøndelagsavdelingen.

Utover på første halvdel av 1970-tallet kom Mirador til å dominere blant de "heldige" som hadde råd til et slikt teleskop. Gunnar Lid i Oslo var den gang behjelpelig med å skaffe rimelige teleskop til priser mellom 500 og 700.- Mot slutten av 1970-tallet var prisen fordoblet. Til tross for dette kom teleskop etterhvert til å bli en uunnværlig del av utrustningen for aktive ornitologer i Trøndelag. I 1979 kom det første Bushnell teleskop til Trøndelag. Senere skulle Bushnell vise seg å ta over markedet nesten totalt hos oss, ikke minst takket være vår egen "forhandler" Jon Arne Sæter.

Våren 1970 ble Ornitologisk Stasjon Tautra (OST) startet av en gruppe ildsjeler (se avisutklippet). Desverre fikk det interessante arbeidet ved stasjonen en uventet knekk da to av stasjonsmannskapet druknet 28. april 1972. Det var som kjent Odmund Magne Aune og Erling Bjørgum som omkom under feltarbeid. Driften ble aldri den samme etter denne tragiske hendelsen. Stasjonen ble så til slutt solgt, bl.a. pga. problemer med grunneieren. Stasjonens aktiva gikk inn i minnefondet etter de to forulykkede.

Initiativtagerne til den ornitologiske stasjon på Tautra. Fra venstre Otto Frøengen, Erling Bjørngum, Jon Stul, Per Tømmerås, Kjetil Bevanger, Oddmund Anne og Bjørn Ove Johnsen. Antall fuglervarter observert på Tautra er 148, og på bildet ser vi noen av dem.

Ornitologisk stasjon skal opprettes på Tautra i vår

Viktig ledd i utbygging langs hele kysten

12/3-1970.

I 1973 ble Carl W. Gotaas utnevnt til foreningens første æresmedlem, spesielt pga. sin innsats i kampen mot neddemmingen av Nedalsmyrene. International Wildfowl Research Bureau (IWRB) oppmuntret tidlig på 1970-tallet til sjøfugltellinger i Trondheimsfjorden, som et ledd i den europeiske kartlegging av sjøfugl. Dette kom til å danne grunnlaget for det sk. sjøfuglprosjektet i Trondheimsfjorden.

Etterhvert som foreningen vokste i antall medlemmer ble flere av møtene lagt til det større og bedre møtelokalet i Kunstindustrimuseet i Munkegata. Foreningen fikk etterhvert en særbehandling der med spesielt lave priser. Perioden på Kunstindustrimuseet fram til ca. 1986 skulle vise seg å bli blomstrende for foreningen. Ikke minst skyldes dette de trivelige lokalene på K-museet, som nok var et sterkt bidrag til å "lokke" folk til møtene. Etterhvert som leieprisene også der steg, fra gjennomsnittlig kr. 500.- til over 1000.- pr. gang ble det ca. 1985 bestemt at foreningen skulle flytte møtene over til den nye delen av DKNVS-Museet, dvs. Schönninghuset. Til tross for at det er trangt på Schönninghuset vil det faktisk at leien er gratis nok føre til at dette blir vårt faste lokale. Trøndersk Natur utkom dette år for første gang som medlemsblad.

I 1974 ble brusaken på Tautra tatt opp av Karl H. Brox på julemøtet. Det ble debattert bl.a. om det skulle være bru i moloen, for slik å opprettholde gjennomstrømmningen i Svaet. Idag vet vi at den enkleste løsning ble valgt, noe som har ført til en betydelig endring i næringsfaunaen og dermed også for fuglelivet.

I 1974 ble det bestemt sentralt at en skulle opprette et nett av sjeldenhetskomiteer i Norge. I 1975 ble derfor den første lokale rapport og sjeldenhetskomitee (LRSK) opprettet i Trøndelag. Styret den gang bestod av : Nils Røv som formann, foruten Tor Bollingmo, Jon Suul og Geir Vie. Vie gikk forøvrig ut etter det første året. Publikasjoner fra komiteen er gitt i liste 1.

Liste 1.

I perioden siden LRSK ble opprettet i 1975, er det utkommet 4 rapporter fra komiteen:

- Suul, J. 1976. Faunistisk rapport fra Trøndelag 1970-74. Sterna 15:114-126.
- Suul, J. 1979. Faunistisk rapport for Sør-Trøndelag. Trøndersk Natur 6:20-28. (1975-1976).
- Sandvik, J. 1980. Faunistisk rapport fra Sør-Trøndelag 1978-1979. Vår Fuglefauna 3:279-282.
- Sandvik, J., Frengen, O. & Lorentsen, S.H. 1988. Faunistisk rapport fra Sør-Trøndelag 1985 og 1986. Trøndersk Natur 15:32-36.

I 1976 skjedde det flere viktige forandringer for foreningen. Først ble NOF avd. Nord-Trøndelag skilt ut som en egen forening. Derneft skiftet foreninger navn igjen. Navneskiftet kom istand pga. at hovedforeningen i mars-75 vedtok endring av paragraf 8 i vedtektene. Slik at NOF f.o.m. 1976 bygger på følgende prinsipper:

- 1) En landsomfattende forening (NOF)
- 2) Fylkesvise foreninger
- 3) Lokallag

Foreningen skiftet derfor navn fra tidligere å hete NOF, avd. Trondheim og Omland til å hete NOF, Sør-Trøndelag fylkesavdeling. På årsmøtet i 1976 ble Otto Frengen overrakt diplom, samt blomster for sin innsats i foreningen. For første gang i foreningens historie var det levende musikk på et møte, framført av bandet Junker & Jam. Trondheimsfjordtellingene kom igang i 1976, ledet av Tor Bollingmo og Otto Frengen som representanter fra Sør-Trøndelag. For nærmere informasjon om prosjektet, se liste 2. Foreningen var for tredje gang vert for hovedforeningens årsmøte i Trondheim den 24/4-1976.

Liste 2.

Samtlige rapporter fra sjøfugltellingene i Trondheimsfjorden publisert i Trøndersk Natur.

- Bollingmo, T. 1978. Taksering av sjøfugl i Trondheimsfjorden, januar 1976. Trøndersk Natur 4:21-28.
- Frengen, O., Furunes, K.A., Nygård, T. & Røv, N. 1979. Rapport fra vintertellingene i Trondheimsfjorden, 1979. Trøndersk Natur 6:106-110.
- Frengen, O., Furunes, K.A., Nygård, T., Røv, N. & Kvam, T. 1980. Vintertellinger av sjøfugl i Trondheimsfjorden 1980. Trøndersk Natur
- Frengen, O., Furunes, K.A., Kvam, T., Nygård, T. & Røv, N. 1981. Sjøfugltellinger i Trondheimsfjorden 1981. Trøndersk Natur 8:112-119.
- Frengen, O., Furunes, K.A., Kvam, T., Nygård, T. & Røv, N. 1982. Sjøfugltellinger i Trondheimsfjorden 1982. Trøndersk Natur 9:108-114.
- Frengen, O., Furunes, K.A., Kvam, T., Nygård, T. & Røv, N. 1984. Sjøfugltellinger i Trondheimsfjorden 1983. Trøndersk Natur 11:28-36.
- Frengen, O., Furunes, K.A., Kvam, T., Nygård, T. & Røv, N. 1984. Vintertellinger av sjøfugl i Trondheimsfjorden 1984. Trøndersk Natur 11:148-154.
- Frengen, O., Furunes, K.A., Kvam, T., Nygård, T. & Røv, N. 1986. Vintertellinger av sjøfugl i Trondheimsfjorden 1985. Trøndersk Natur 13:4-12.
- Frengen, O., Furunes, K.A., Lorentsen, S.H., Nygård, T. & Røv, N. 1988. Vintertellinger av sjøfugl i Trondheimsfjorden 1979-1988. Trøndersk Natur 15:84-97.

Også i 1977 skjedde det saker av stor historisk interesse i foreningen. Foreningens symbol ble etter en lengre debatt og via avstemming bestemt til å være ærfugl. Blant de innkomne forslag var bl.a.: Havørn, tiur, granmeis, fuglekonge og trane. Trøndersk Natur kom på banen igjen sent på året, etter et fravær på noen år. Endelig så ble atlasprosjektet startet opp i Norge. I Sør-Trøndelag var Dag Langfjæran ansvarlig for prosjektet fra 1977 til 1979. Odd Rygh tok over fra 1980 fram til 1982. Siste del av prosjektet fra 1983 til 1987 ble organisert av Øystein R. Størkersen. En endelig prosjektrapport med de ferdige kartene for fylket er publisert (Størkersen 1987).

I tråd med styrets ønske om en desentralisert møtevirksomhet, og evt. opprettelse av lokallag, ble foreningens første møte utenfor Trondheim avholdt på Røros den 19/4-1978. Det andre møtet utenfor Trondheim ble arrangert den 27/10-1978 på Brekstad. Det såkalte Trondheimsfjordutvalget ble ommøblert da Bollingmo gikk ut og ble erstattet av Nils Røv. I foreningens tyvende år ble det arrangert et midt-norsk ornitologisk treff på Kongsvoll 3-5/3-1978, forøvrig i samarbeid med NOF avd. Møre og Romsdal og Nord-Trøndelag. I alt 50 personer deltok på treffet, som må sies å ha vært en suksess (Sandvik, Thingstad & Valde 1978). Forsøk på å arrangere treff igjen har vært gjort senere, uten at det har lyktes initiativtakerne.

På årsmøtet 1979 ble de nye vedtektene som følge av navneendringsvedtaket i 1975 godkjent. Foreningens andre kvinnelige styremedlem ble innvalgt: Hanne Etnestad, det var da 9 år siden første kvinne: Kirsten Albertsen. Foreningens bibliotek ble samlet og flyttet til Bernhard Getz gt., til de samme lokalene som hovedfagsstudentene i zoologi holdt hus. Det nyutnevnte rovfuglutvalget ledet av Jan Sand sendte ut retningslinjer for arbeidet til medlemmene. Det viste seg imidlertid snart at prosjektet med kartlegging av rovfugl fungerte dårlig, slik at utvalget ble vedtatt nedlagt i 1983. I 1979 fikk også LRSK nytt styre da Jostein Sandvik ble innvalgt som formann for to år fra 12/1. Styret bestod forøvrig av T. Bollingmo, O. Frengen og J. Suul. Som for noen år siden, ble det igjen levende musikk på julemøtet, denne gang ved bandet Lapskaus.

I 1980 stod foreningen for første gang for en guidet fugletur langs Nidelva, samt besøk på DKNVS- Museet, i grunnskolenes vinterferie. Dette årlige tilbudet har blitt godt mottatt, og oppmøtet har variert fra 40 til 80. Flere nye medlemmer har fått sin første kontakt med foreningen på denne måten. Nytt lokallag ble igjen foreslått på Brekstad, møte ble så avholdt på Brekstad 6/3 for å lodde stemningen.

På vinteren 1981 flyttet foreningen arkiv og bibliotek igjen, denne gang sammen med NOF-hovedforeningen inn i Innherredsveien 67A. Foreningen holdt åpent hus hver tirsdag fra 16.00 til 19.00 i denne perioden. Ringmerkingstasjon ble startet på universitetets feltstasjon på Stod ved Snåsavatnet høsten 1981, i samarbeide med NOF/NT. Prosjekt norsk vinterfugltelling ble opprettet, med Jardar Cyvin som organisator i Sør-Trøndelag. Dårlig eller ingen oppslutning gjorde at prosjektet lå nærmest brakt det meste av tiden fram til 1986, da Stephe F. Barstow tok over. Foreløpig er det fortsatt liten oppslutning om dette interessante prosjektet (Barstow 1988). På fjordtellingsfronten ble for første gang ytre deler av Ørlandet talt opp. Ett eget TN supplement for prosjektet ble planlagt.

I 1982 deltok 60 tellere i prosjektet og disse nedla 183 dagsverk samt kjørte 4000 km bil. På årsmøtet ble Kristen Krogh utnevnt til foreningens andre æresmedlem for sin innsats både for foreningen og naturfredningssaken i Norge. Krogh ble senere på året tildelt statens naturvernråds hedersrose, som ble for første gang utdelt. Den 13-20/3-1982 arrangerte foreningen tur til andefuglreservatet Slimbridge i England. Helene Lampe ble innvalgt som foreningens tredje kvinnelige styremedlem gjennom tidene. Stod fuglestasjon ble avvirket etter sin andre sesong pga. vansker med leieforholdet av stasjonen.

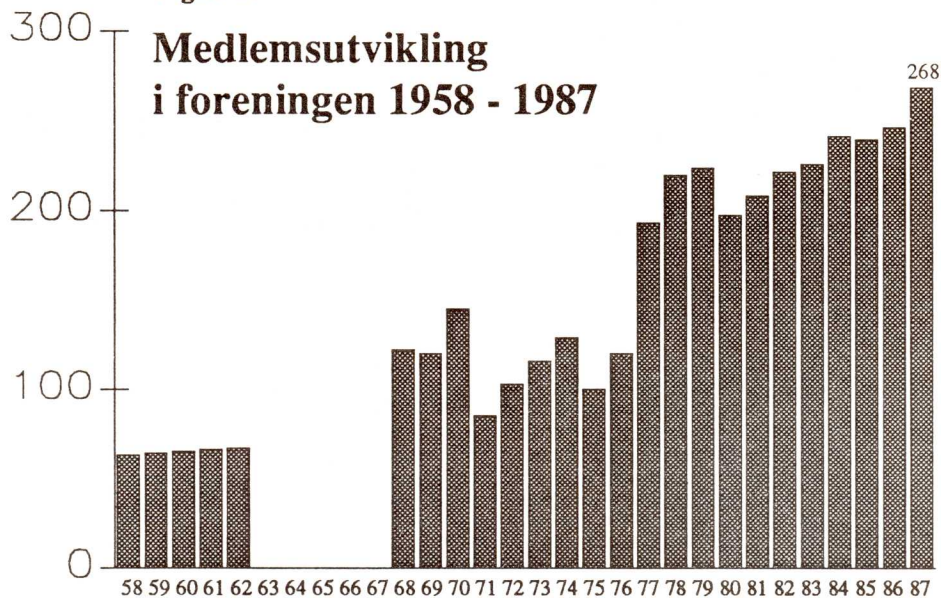
I 1984 ble alle fjordtellingsdataene lagt inn på data, noe som har kommet til uttrykk gjennom presentasjonen av telleresultatene her i TN.

Foreningen fikk oversendt forslag med tegninger fra fylkesmannen i ST på fugletårn. Styret godkjente tegningene og anbefalte plassering av tårn først på Gaulosen, senere evt. ved Lillevatnet i Agdenes. På årsmøtet i 1985 ble junior kontingent for pensjonister godkjent, samt at forslag på livsvarig medlemskapsavgift ble forkastet. Styret diskuterte igjen opprettelse av nye lokallag og utformingen av evt. nye vedtekter. Fjordtellingsprosjektet fullførte sin 10. sesong. Tallene fra 1977 og -78 finnes fortsatt hos forrige telleorganisasjon, slik at de ennå ikke kan presenteres. Styret gikk inn for økonomisk støtte til kjøp av ringmerkingsbrakke på Årsøya i Selbu. Kreditkassen sponset også brakkekjøpet med kr. 5000.- (Sandvik 1985). For fjerde gang var foreningen vert for hovedforeningens årsmøte i Trondheim den 27/4-1985.

I 1986 ble det etter langvarig diskusjon både i styret og på årsmøtet endelig godkjent nye vedtekter. Endringene kom som følge av opprettelsen av lokallag i fylket. Dette bl.a. som en følge av muligheter for bedre økonomisk støtte hos fylket. Lokallag ble så iløpet av året opprettet i Trondheim, Malvik og på Ørland. Malvik l.l. ble stiftet 23/4-1986, og første årsmøte avholdt den 15/5. I praksis vil Trondheim l.l. fortsette der fylkesforeningen slapp, med å avholde møter og ekskursjoner. Årsøya fuglestasjon ble etterhvert en viktig aktivitet for mange i foreningen. I dette året ble det utskiftninger i fjordtellingskommiteen da Tor Kvam gikk ut til fordel for Svein Håkon Lorentsen, samt at Jon Suul gikk ut av LRSK og S.H. Lorentsen gikk inn.

Vinteren 1987 flyttet foreningen igjen med hovedforeningen til Olav Trygvasons gt.2-4. Her ble foreningen værende med sitt arkiv fram til januar 1989, da den flyttet til Vitenskapsmuseets paviljong. Samme år opplevde foreningen en sviktende oppslutning om møtene, tross for rekordantall medlemmer. Forøvrig rettet dette seg til det bedre igjen utover i 1988 og 1989. Medlemstallet satte imidlertid en ny rekord i 1987 (se figur 1).

Figur 1.

En liste over jule- og årsmøter er gitt nedenfor som et eksempel på møtearrangementene i foreningen i perioden (tab. 2.).

Tabell 2. Program på jule- og årsmøtene i foreningen, med antall oppmøtte personer.

20/11-1958 Holger Holgersen: Om trekkfuglstasjoner.

25/2- 1959 Einar Brun: Om sitt opphold på den engelske ornitologiske stasjon Skokholm.

9/12- 1959 Svein Haftorn: Over polen til villmarkslandet Alaska.

14/12-1960 Svein Haftorn: Fra siste del av Alaska ferden.
Oppmøte: 45. Dette var første gang det sk. "julemøte" ble avholdt.

8/12- 1961 Arne Belsaas: Om viltstell.

31/10-1962 Rolf Aune: En jegers underlige liv.

- 18/2- 1963 Bjørn Bjørnsrud: Om fuglekasser. Det første styret ble valgt. Oppmøte: 40.
- 13/12-1963 Lysbilder fra sommerens ekskursjoner (Nedalsmyra, Aursunden og Rondane). Oppmøte: 26.
- 10/12-1964 Arne Langøien: Streiftog med kamera. Svein Haftorn avholdt foreningens første gjettekonkurranse med lydbånd og lysbilder. Oppmøte: ?
- 24/11-1965 Valg av styre og revisor. Nye lovforslag.
- 8/12- 1965 Olaf Rønning: Fra Bjørnøya og Jan Mayen.
- 8/12- 1966 Arne Langøien: Med kamera i norsk natur. Svein Haftorn: Nye resultater fra trekkfuglforskningen. Oppmøte: 47.
- 16/3- 1966 Arne Belsaas: Inntrykk fra Nord-Amerika. Oppmøte: 46.
- 3/3- 1967 Per Tømmerås: Fra et møte med jaktfalk i Finnmark. Ett år i naturen med lysbilder og musikk. Første årsberetning og regnskap framlagt. Oppmøte: 27.
- 13/12-1967 Otto Frengen: Fugleobservasjoner fra Finnmark og Andøy. Oppmøte: 57.
- 4/3- 1968 Karl H. Brox: Fugleobservasjoner fra Trøndelag og Nord-Norge. Oppmøte: 49.
- 6/12- 1968 Arne Moksnes, O. Frengen, B. Johansen og S. Haftorn: Ornitologiske undersøkelser i Nedalen. Oppmøte: 60.
- 11/12-1969 Øyvind Spjøtvoll: Fra undersøkelser i Rondane 1969. Odd Schei: Film om korsnebb. Oppmøte: 55.
- 12/2- 1970 Kristen Krogh: Om naturfredning i Trøndelag i forbindelse med naturvernåret. Oppmøte: 70.
- 15/12-1970 Per E. Fredriksen: Dyreliv året rundt. Oppmøte: 70.
- 18/2- 1971 Karl H. Brox: Med kamera i ryggsekken. Oppmøte: 50.
- 9/12- 1971 Alv Ottar Folkestad: Sunnmøre med ornitologens øyne. Oppmøte: 45.
- 9/2- 1972 Per Tømmerås: Retning Finnmark. Oppmøte: 75.
- 12/2- 1972 Otto Frengen: Fra Anarjokka. Oppmøte: 70.
- 7/3- 1973 Torgeir Nygård: På tur i Yellowstone nasjonalpark. Oppmøte: 60.
- 8/12- 1973 Otto Frengen: Orientering om fire viktige kystområder i Trøndelag. Oppmøte: 90.
- 19/2- 1974 Per Gustav Thingstad: Fra Snåsafjella. Oppmøte: ?
- 13/12-1974 Øyvind Spjøtvoll: Fra Børgefjell nasjonalpark. Karl H. Oppmøte: ?
- 27/2- 1975 Nils Røv: Om undersøkelser av fugl og sel på Froøyene sommeren 1974. Oppmøte: 54.
- 11/12-1975 Geir Vie: Fra Saltfjellet. Oppmøte: 80.

- 3/3- 1976 Tor Bollingmo: Invasjonsartenes massevandring.
Nils Røv: Spor og spor tegn i vinterskogen. Oppmøte: 63.
- 16/12-1976 J. Engdal, O. Frengen og N. Røv: Fotosafari i Gambia.
Oppmøte: 98. Gruppa "Junker & Jam" underholdte.
- 17/2- 1977 Jon Suul: Våtmarker fra Vega til Warszawa. Oppmøte: 70.
- 7/12- 1977 Jon Østeng Hov: Trekk fra dyrelivet i fjellregionen i Sør-Trøndelag. Oppmøte: 110.
- 7/3- 1978 Jan Rabben: Ørnepatruljen.
Reidar Hindrum: Om vintertakseringer av fugl.
Oppmøte: 70.
- 12/12-1978 Svein Myrberget: Bestandsvariasjoner hos rype.
Oppmøte: 70.
- 13/2- 1979 Kjell M. Hansen: Spredte glimt fra Finnmark.
Oppmøte: 65.
- 11/12-1979 Johan Odd Schei: Naturfilm fra Trøndelag.
Gruppa "Lapskaus" underholdte. Oppmøte: 70.
- 20/2- 1980 Arne Moksnes: Forraområdet, kraftutbygging eller naturreservat. Oppmøte: 55.
- 10/12-1980 Geir Tveit: Om sædgås.
Torgeir Nygård: Kort naturfilm. Oppmøte: 75.
- 17/2- 1981 Hans Inge Lund-Tangen: Praktisk viltstell. Oppmøte: 70.
- 9/12- 1981 Roar Solheim: Om barskogsfugler i Sør-Norge.
Oppmøte: 80.
- 24/2- 1982 Ikke hovedforedrag. Oppmøte: 45.
- 1/12- 1982 Tor Ålbu: Fugler på matbrettet om vinteren.
Film om våtmarker. Oppmøte: 50.
- 2/2- 1983 Roar Lund: Lakseprett og sprøyt fra Alta/Kautokoineo vassdraget. Oppmøte: 45.
- 7/12- 1983 Jon Østeng Hov: Levende fjell. Oppmøte: 90.
- 8/2- 1984 Reidar Hindrum: Fuglelokaliteter i nord. Oppmøte: 40.
- 12/12-1984 Svein Karlsen: Saltfjellet et herlig fjellområde.
Oppmøte: 50.
- 20/12-1985 Per Gustav Thingstad: Natur ved vestkysten av Nord-Amerika. Oppmøte: 35.
- 11/12-1985 Arne Follstad: Om telling av mytefugl i Trøndelag.
Oppmøte: 60.
- 19/2- 1986 Torgeir Nygård: Fra Vadehavet i Danmark og Nederland.
Oppmøte: 29.
- 10/12-1986 Jan Huberth Hansen og Arvid Lillethun: Om naturvern, vilt og fugleliv i Botswana. Oppmøte: 25.
- 3/3- 1987 G. Johnsen: Fra en tur på Island. Oppmøte: 22.
- 2/12- 1987 Jon Østeng Hov: Bilder fra norsk natur. Oppmøte: 107.

Resultater fra NOF-arbeidet

Det er hyggelig å kunne fastslå at foreningene i Trøndelag har bidratt med noe av varig verdi i naturvernsammenheng. En av formålsparagrafene i hovedforeningen er nettopp å bevare livsmiljøet for fuglene. Utviklingen på dette feltet er en viktig og integrert del av foreningens historie. På landsbasis var som kjent foreningens andre æresmedlem, Kristen Krogh, tidlig ute med gjennomføringen av landsplanen for nasjonalparker. I foreningen synes det som om bidraget til naturverntanken fikk grobunn først i forbindelse med Nedalsutbyggingen. Dette området var tidligere blitt fredet bl.a. for sitt rike planteliv tidlig i dette århundre. Det vakte derfor stor harme at regjeringen gikk inn for å oppheve fredningen til fordel for vannkraft. Resultatet kjenner vi alle idag, med den gigantiske innsjøen Nesjøen. Foreningens første æresmedlem Carl W. Gotaas, var blant de ivrigste i sine protester mot ødeleggelsen av Nedalsmyrene. Etter at vedtaket var gjort ble det reist krav om både erstatning og krav om at det ble foretatt undersøkelser i området i forbindelse med utbyggingen. Slik kom den første betalte ornitologiske undersøkelse i Trøndelag igang. Vi kan tenke oss hvilken forandring det var å få betalt for å drive med fuglestudier! Undersøkelsene på Nedalsmyrene ble ledet av Arne Moksnes og varte fra 1967 fram til 1973 (Moksnes 1973).

Etterhvert ble det innarbeidet en rutine hjemlet i lovverket på at det skulle foretas forundersøkelser i vassdrag som det det var fremmet konsesjonssøknad for. Mange av foreningens ornitologer har dratt nytte av dette både økonomisk og faglig. Mange av rapportene fra denne tiden på 1970- og delvis 1980-tallet finner en idag i Vitenskapsmuseets zoologiske rapportserie.

I startfasen bestod mannskapet bl.a. av de som den gang satt i styret. En viktig endring her skjedde både i forbindelse med styret og mhp. ornitologiske undersøkelser, da styret på 70-tallet ble dominert av studenter fra Universitetet i Trondheim ved realfag på Rosenborg. Mange av disse personene tilhørte den såkalte "Nord-Trøndergjengen". De samme personene finner en idag ofte igjen i naturforvaltningstiltinger. Desverre er ikke disse like aktive i foreningen, som de var midt på 70-tallet. En kan imidlertid si at deres arv er ført videre i og med at studenter fra Rosenborg fortsatt utgjør ryggraden i foreningsdriften. En "sentral" sak som engasjerte mange i miljøet på 70-tallet var den såkalte "ørnesaken". Feltundersøkelser på bl.a. Loppa, Sandøladalen og på Fosen skaffet for første gang håndfaste bevis for at ørnas rolle som predator på bufe var sterkt overvurdert. Havørna ble så godt som frikjent som predator på husdyr. Faktisk var det ravn som ble utpekt som den store synder. Resultatet av undersøkelsene den gang danner mye av grunnlaget for den viten vi idag sitter inne med om de store ørneartene våre.

Som en oppsummering kan vi altså slå fast at en amatør-forening som vår har bidratt og kan bidra i framtiden på vesentlige punkter innen forvaltning og fredning av norsk natur. Verningen av områder som Froan, Grandevika, Tautra og Gaulosen er konkrete resultater av medlemmenes arbeide. Det er å håpe at foreningen også etter denne verne-fasen er over, fortsatt kan bidra med sine kunnskaper, f.eks. ved oppsyn i de etterhvert mange reservater som eksisterer.

Takk til Trond Arnesen, Otto Frengen, Svein Haftorn, Per Gustav Thingstad og Jostein Sandvik for å ha lest igjennom og kommet med kommentarer til første utkast av manuskriptet. Videre en takk fra Norsk Ornitologisk Forening til alle som på ulike måter har bidratt i foreningsvirksomheten gjennom denne 30-års perioden.

Øystein R. Størkersen,
NOF/avd. Sør-Trøndelag,
Postboks 139,
7001 Trondheim.

Appendiks 1.

Oversikt over valgte styremedlemmer i foreningen i perioden 1958-87

1958-1962

Formann: Aasmund Hoel, valgt fra 1/3-1958.

Kasserer: Kirsten Albertsen.

1963

Formann: Aasmund Hoel
Styremedlem: Gunnar Brodal
Kristian Rian
Varamedlem: Carl W. Gotaas
Kirsten Albertsen

1964

Formann: Gunnar Brodal
Styremedlem: Kristian Rian
Kirsten Albertsen
Varamedlem: Carl W. Gotaas

1965

Formann: Gunnar Brodal
Viseformann: Aasmund Hoel
Kasserer: Kirsten Albertsen
Sekretær: K. Brandtzæg
Styremedlem: Kristian Rian
Varamedlem: Carl W. Gotaas

1966

Formann: Gunnar Brodal
Viseformann: Aasmund Hoel
Kasserer: Kirsten Albertsen
Sekretær: K. Brandtzæg
Styremedlem: Kristian Rian
Varamedlem: Carl W. Gotaas

1967

Formann: Kristen Krogh
Viseformann: Aasmund Hoel
Kasserer: Kirsten Albertsen
Sekretær: Kristian Rian
Styremedlem: Gunnar Brodal
Varamedlem: Peik Bendixen
Carl W. Gotaas

1968

Formann: Kristen Krogh
Viseformann: Karl H. Brox
Kasserer: Kirsten Albertsen
Sekretær: Kristian Rian
Styremedlem: Gunnar Brodal
Varamedlem: Peik Bendixen
Otto Frengen

1969

Formann: Kristen Krogh
Viseformann: Gunnar Brodal
Kasserer: Kirsten Albertsen
Sekretær: Karl H. Brox
Styremedlem: Otto Frengen
Varamedlem: Håvard Knotten
Arne Moksnes

1970

Formann: Otto Frengen
Viseformann: Gunnar Brodal
Kasserer: Jon Suul
Sekretær: Bjørn Ove Johnsen
Styremedlem: Karl H. Brox
Varamedlem: Per E. Fredriksen
Arne Moksnes

1971

Formann: Otto Frengen
Viseformann: Gunnar Brodal
Kasserer: Jon Suul
Sekretær: Bjørn Ove Johnsen
Styremedlem: Karl H. Brox
Varamedlem: Per E. Fredriksen
Arne Moksnes

1972

Formann: Otto Frengen
Viseformann: Gunnar Brodal
Kasserer: Jon Suul
Sekretær: Bjørn Ove Johansen
Styremedlem: Karl H. Brox
Varamedlem: Tor Bollingmo
Per E. Fredriksen

1973

Formann: Otto Frengen
Nestformann: Karl H. Brox
Kasserer: Jon Suul
Sekretær: Torgeir Nygård
Styremedlem: Jostein Sandvik

1974

Formann: Otto Frengen
Nestformann: Nils Røv
Kasserer: Tor Bollingmo
Sekretær: Torgeir Nygård
Styremedlem: Jostein Sandvik

1975

Formann: Otto Frengen
 Nestformann: Nils Røv
 Kasserer: Tor Bollingmo
 Sekretær: Kjell M. Hansen
 Styremedlem: Erling Vikan
 Varamedlem: Svein Karlsten

1977

Formann: Aage T. Ekker
 Nestformann: Nils Røv
 Kasserer: Ola Tovmo
 Sekretær: Kjell M. Hansen
 Styremedlem: Odd Rygh
 Varamedlem: Otto Frengen
 Jostein Sandvik

1979

Formann: Jo Vegar Arnekleiv
 Nestformann: Svein Håkon Lorentsen
 Kasserer: Ola Tovmo
 Sekretær: Jostein Sandvik
 Styremedlem: Hanne Etnestad
 Varamedlem: Georg Bangjord
 Aage T. Ekker

1981

Formann: Svein Håkon Lorentsen
 Nestformann: Roar Pettersen
 Kasserer: Øystein Samdal
 Sekretær: Hanne Etnestad
 Styremedlem: Georg Bangjord
 Varamedlem: Jostein Sandvik
 Jon Arne Sæter

1983

Formann: Svein Håkon Lorentsen
 Nestformann: Helene Lampe
 Kasserer: Øystein R. Størkersen
 Sekretær: Kjell Arne Dolmseth
 Styremedlem: Arild Lindgård
 Varamedlem: Georg Bangjord
 Otto Frengen

1985

Formann: Øystein R. Størkersen
 Nestformann: Georg Bangjord
 Kasserer: Bård Pedersen
 Sekretær: Arild Espelien
 Styremedlem: Svein Håkon Lorentsen
 Varamedlem: Morten Eikeland
 Rolf Terje Kroglund

1976

Formann: Aage T. Ekker
 Nestformann: Nils Røv
 Kasserer: Ola Tovmo
 Sekretær: Kjell M. Hansen
 Styremedlem: Erling Vikan
 Varamedlem: Otto Frengen
 Jostein Sandvik

1978

Formann: Jo Vegar Arnekleiv
 Nestformann: Odd Rygh
 Kasserer: Ola Tovmo
 Sekretær: Jostein Sandvik
 Styremedlem: Kjell M. Hansen
 Varamedlem: Aage T. Ekker
 Nils Røv

1980

Formann: Jostein Sandvik
 Nestformann: Svein H. Lorentsen
 Kasserer: Øystein Samdal
 Sekretær: Roar Pettersen
 Styremedlem: Hanne Etnestad
 Varamedlem: Georg Bangjord
 Jon Arne Sæter

1982

Formann: Svein H. Lorentsen
 Nestformann: Georg Bangjord
 Kasserer: Ø. R. Størkersen
 Sekretær: Hanne Etnestad
 Styremedlem: Arild Lindgård
 Varamedlem: Otto Frengen
 Jostein Sandvik

1984

Formann: Ø. R. Størkersen
 Nestformann: Helene Lampe
 Kasserer: Bård Pedersen
 Sekretær: Kjell A. Dolmseth
 Styremedlem: Svein H. Lorentsen
 Varamedlem: Morten Eikeland
 Georg Bangjord

1986	Fylkesstyret	Trondheim l.l.	Malvik l.l.
Formann:	S.H. Lorentsen	A. Espelien	Stein Are Sæther
Nestformann:	Georg Bangjord	Terje Gimnes	Jan Erik Bakken
Kasserer:	Jan E. Østnes	Jan E. Østnes	Erlend Enger
Sekretær:	Arild Espelien	Sigurd M. Såstad	Per Christian Moan
Styremedlem:	Stein Are Sæther	Georg Bangjord	Jan A. Pettersen
Varamedlem:	Dag Karlsen	Peder Fiske	Svein O. Henriksen
	Rolf T. Kroglund	R.T. Kroglund	

Ørland lokallag

Jarl Hovde valgt som kontaktperson.

1987	Fylkesstyret	Trondheim l.l.	Malvik l.l.
Leder:	Peder Fiske	Arild Espelien	Stein Are Sæther
Nestleder:	Terje Gimnes	Kåre Sundal	Jan Erik Bakken
Kasserer:	Jan E. Østnes	Dag Karlsen	Erlend Enger
Sekretær:	R.T. Kroglund	Sigurd M. Såstad	Per Christian Moan
Styremedlem:	Stein Are Sæther	Otto Frengen	Jan A. Pettersen
Varamedlem:	Dag Karlsen	Arne Mortensen	Svein O. Henriksen
	Lars Korsnes	Per I. Nicolaysen	

Revisor i perioden 1965-1987: Rolf S. Johannessen.

Litteratur

- Barstow, S.F. 1988. Norsk vinterfugltelling. Trøndersk Natur 15:66-68.
- Moksnes, A. 1973. Quantitative surveys in some subalpine and alpine habitats in the Nedal area in Central Norway (1967-1971). Norw. J. Zool. 21:113-138.
- Sandvik, J., Thingstad, P.G. & Valde, K. 1978. Midtnorsk ornitologisk kongress på Kongsvoll. Norsk Ornitologisk Forening avd. Sør-Trøndelag. Stensil. 28s.
- Sandvik, J. 1985. Årsøya fuglestasjon. Trøndersk Natur 12:18-22.
- Storkersen, Ø.R. 1987. Atlasprosjektet i Sør-trøndelag. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Miljøvernnavd. Rapport 1.
- Suul, J.(red.) 1982. Norsk ornitologisk historie. Norsk Ornitologisk Forening 1957-1982. Bjærum, Trondheim. 168s.

Sandfærhus, et trua område

Per Inge Værnesbranden

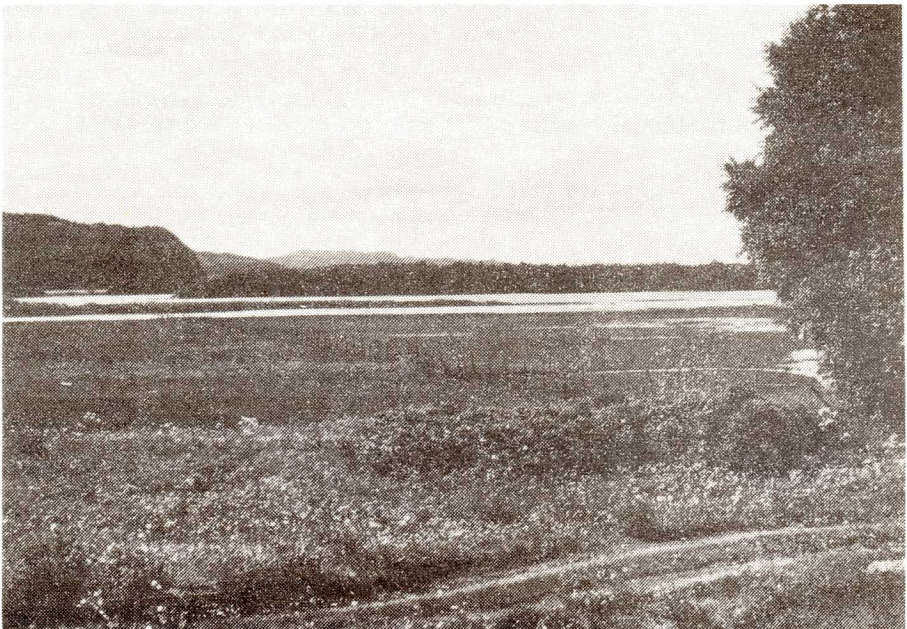
Innledning

I løpet av det siste året har debatten omkring veivalg for den nye Europavei 6 forbi Stjørdal ofte vært i søkelyset, spesielt i lokalavisa. Et av stridens epler er våtmarksområdet på Sandfærhus, ved utløpet av Stjørdalselva. Veivesen, kommune, forsvaret, naturvernere, m.fl. har forskjellige meninger om hvor veien skal gå. En ting er klart veien kommer til å gå gjennom våtmarksområdet, men det er plasseringa som det strides om (se fig. 1).

Veivesenet og kommunen vil ha det såkalte ytre alternativ. Veivesenet velger dette utfra veitekniske kriterier, og for å unngå for lange tunneller. Kommunen vil ha mest mulig næringsarealer, dvs. industriområder. Forsvaret vil ha veien lagt lenger inn, pga. ammunisjonslager og andre militære anlegg på Langøra. Naturvernerne vil også at veien skal gå lenger inn, men det er for å spare mest mulig av det opprinnelige landskapet, og samtidig ødelegge minst mulig for fuglelivet i det gamle elveløpet.

Uansett veivalg vil det etter min mening bli en kraftig forringelse av fuglefaunaen. Jeg skal ikke komme nærmere inn på den debatten her, men kun presentere de nakne fakta omkring fuglelivet, og området slik det er i dag.

Sandfærhus ble foreslått vernet som naturreservat på våtmarksplanen for Nord-Trøndelag, men ble senere tatt ut pga. at det kom i konflikt med mange interesser for utnyttelse av området.

Sandfærhus, utsikt mot vest, juni 1983. Foto: Per Inge Værnesbranden.

Beskrivelse av området

Sandfærhus ligger i Stjørdal kommune i Nord-Trøndelag fylke. Sandfærhus er navnet på området mellom Værnes flyplass og Stjørdalselva. Navnet kommer av det eldre "Sundfarahus", fordi det i eldre tid var et fergested med vertshus her.

Hele området kan deles inn i tre deler: Østre del øst for E6, som er oppdyrket, midtre og nordre del mellom riksveien og jernbanen, som er utbygd til boligformål, hotell, varesenter, etc., og vestre del som består av våtmarksområdet som vil bli beskrevet her (se fig.2).

Naturforhold

Sandfærhus våtmarksområde, eller "Øra" i dagligtale, består stort sett av strandeng, en naturtype som det etterhvert er blitt lite av i Trøndelag. Rinnleiret er vel det største og mest kjente strandengområde i Trøndelag. Sandfærhus kan sies å være et Rinnleiret i miniatyr. Strandenga utgjør ca. 0.2 kv/km, og det gamle elveløpet ca. 0.25 kv/km, totalt ca. 0.5 kv/km.

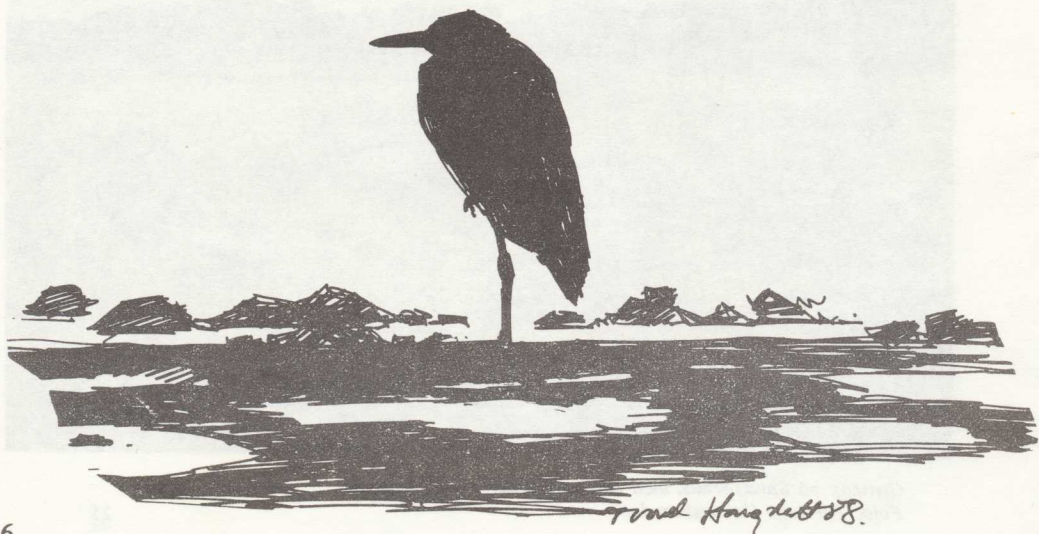
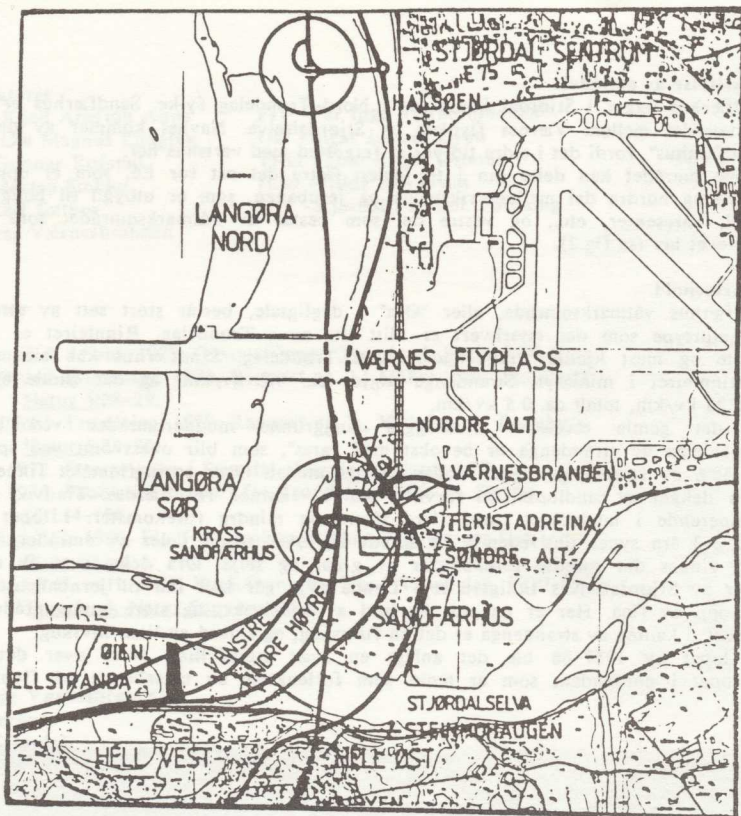
I det gamle elveløpet blottlegges langgrunne mudderområder ved lavvann. Størstedelen av strandenga er bevoskt med "gras", som blir oversvømt ved springflo. Ca. 80% av strandenga ligger under springflomålet. Over springflomålet finnes store flater dekket av sandlupin, en forvillet plante, visstnok fra Værnes. Tindved er også dominerende i landskapet, med flere større og mindre forekomster. I løpet av de siste 2-3 åra synes tindveden å ha spredt seg over større deler av området. Utenom dette finnes det spredte forekomster av gråor og selje. Øra deles i to av ei evje, rester av Stjørdalselvas tidligere løp. Denne evja går helt inn til jernbanen, og blir fylt opp av floa. Her er en stor bestand av havsivaks, og store sumpområder. Mot nordøst, i kanten av strandenga er det en furuskog, og i nord en liten løvskog.

I løpet av 1987-88 ble det anlagt en svær steinfylling tvers over det gamle elveløpet i nordenden, som er tenkt som forlengelse av taksebanen på flyplassen.

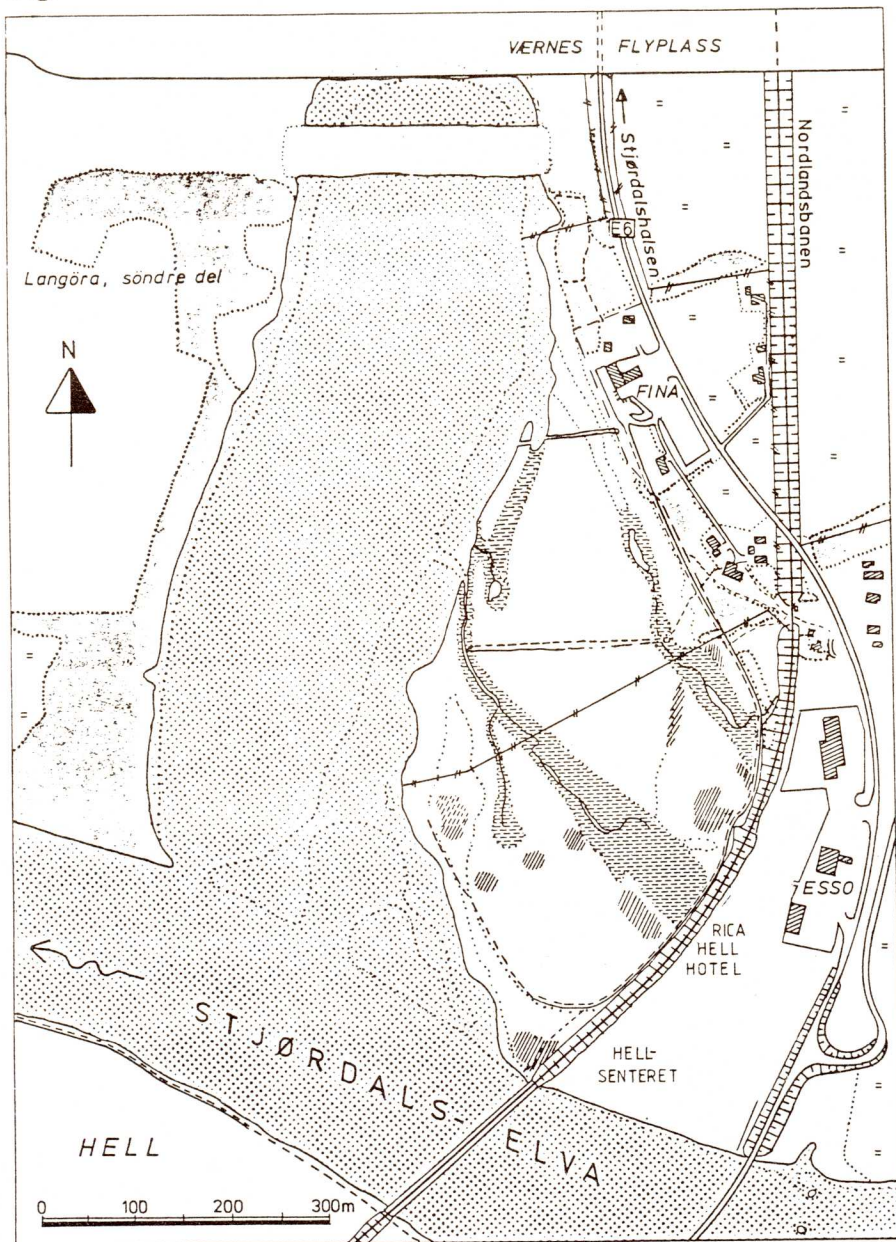

Graseng på Sandfærhus, med rugende ærfugl i forgrunnen.
Foto: Per Inge Værnesbranden.

Figur 1.

Figur 2.

Skog	Busk-/krattvegetasjon
Sumpmark	Markslagsgrense
	= = Dyrka mark

P.I.V. mai-84
okt-88

Resultater

Det meste av materialet som ligger til grunn for denne rapporten er egne observasjoner siden 1977. Min bror Ivar Værnesbranden har også stilt sine observasjoner fra 1965 til 1972, og fra 1977 til min disposisjon. En del er også samlet inn fra div. faunistiske rapporter, og fra de siste åra har jeg fått opplysninger fra medlemmer av Stjordal Feltbiologiske Forening/NOF-Stjordal lokallag. Det er i alt registrert 147 arter pr. 31.12.88. Av disse er 36 påvist hekkende, og 5 sannsynlig hekkende. Av våtmarksfugler er 3 svane-, 6 gåse-, 18 ande-, 24 vade- og 7 måkearter påvist. Området er først og fremst et trekkområde, og flere arter bruker området regelmessig, og ofte i store konsentrasjoner til matleting og som rasteplass. De vanligst forekommende artene er: Gråhegre mars-okt. 5-15 ind., sangsvane des.-april 10-40 ind., brunnakke og krikkand april og sept.-okt. 10-30 ind., stokkand hele året, mars-april 100-200 ind., toppand april-mai 10-20 ind., bergand april-mai 10-15 ind., ærfugl hele året 10-50 ind., havelle nov.-mars 15-20 ind., kvinand april-mai 50-70 ind., spurvehauk hele året 1-2 ind., tjeld mars-april 30-50 ind., sandlo juli-sept. 20-30 ind., vipe juli-sept. 100-250 ind., brusfugl mai 10-20 ind., aug-sept 50-100 ind., enkeltbekkasin aug.-sept. 10-20 ind., småspove mai og juli-aug. 5-7 ind., storspove april-sept. 5-7 ind. hekker, rødstilk april-mai 20 ind. juli-sept. 50-60 ind., gluttsnipe mai, juli-sept. 5-10 ind., skogsnipe april-mai, aug. 2-3 ind., strandsnipe aug.-sept. 10-12 ind., hettemåke mai-sept. 20-90 ind., fiskemåke april-okt. 100-500 ind., gråmåke hele året 50-100 ind., svartbak 20-40 ind., sanglerke mars-juni 2-3 par hekker, juli-okt 10-15 ind., heippiplerke aug.-okt. 20-50 ind., gulerle mai-aug. 5-10 ind., buskskvett mai-aug. 2-4 par hekker, gråtrost/rødvingetrost aug-okt. 1000+ ind., kaie mars-april, aug.-okt. 20-100 ind., kråke hele året 50-100 ind., stær juni-sept. 100-500 ind., bjørkefink aug.-sept. 100-1000 ind. og grønnsisik aug.-okt. 50-100 ind.

Sandfærhus, utsikt mot sør, september 1983. Foto: Per Inge Værnesbranden.

Artsliste

Tegnforklaring:

H - Hekking påvist ved funn av reir eller unger.

h - sannsynlig hekkefugl.

- - antall ukjent.

* - se kommentar.

Art	Maks #					
Smålom*	14	Fjæreplytt*	-	Blåstrupe		3
Storlom*	1	Brushane*	H 120	Rødstjert		1
Horndykker*	1	Kvartbekkasin*	4	Buskskvett	H	10
Havhest*	1	Enkeltbekkasin*	21	Steinskvett	H	5
Storskarv*	2	Dobbeltbekkasin*	1	Ringtrost		1
Gråhegre*	26	Svarthalespove*	2	Svarttrost		1
Knoppsvane*	6	Lappspove*	1	Gråtrost*	H	-
Dvergsvane*	2	Småspove	H 7	Måltrost		3
Sangsvane*	62	Storspove	H 7	Rødvingetrost*		-
Sædgås*	25	Sotsnipe*	3	Gulsanger*	h	4
Kortnebbgås*	80	Rødstilk	H 75	Møller*	H	-
Dverggås*	20	Gluttsnipe	11	Tornsanger	h	2
Grågås*	9	Skogsnipe*	3	Hagesanger		1
Kanadagås*	12	Strandsnipe	H 13	Munk*		1
Ringgås*	1	Svømmesnipe*	-	Gransanger	H	-
Gravand	3	Tyvjo*	-	Løvsanger	H	-
Brunnakke	50	Fjelljo*	5	Fuglekonge*		1
Krikkand	30	Hettemåke*	H 88	Gråfluesnapper		1
Stokkand*	500	Fiskemåke*	H 700	Svarthvitfluesn.H		-
Stjertand*	3	Sildemåke*	h 36	Stjertmeis*		10
Knekkand*	1	Gråmåke	100	Løvmeis	H	7
Skjeand*	2	Polarmåke*	1	Granmeis		3
Taffeland*	3	Svartbak	43	Svartmeis		1
Toppand*	22	Krykkje*	2	Blåmeis	H	5
Bergand*	31	Rov/kongeterne*	1	Kjøttmeis	H	15
Ærfugl*	H -	Makrellterne	H -	Spettmeis*		1
Havelle	18	Rødnebbterne	-	Trekryper		1
Svartand*	1	Bydue	1	Varsler*		2
Sjørørre*	11	Ringdue	120	Skjære	H	5
Islandsand*	1	Tyrkerdue*	1	Kaie		150
Kvinand*	75	Gjøkk*	2	Kornkråke*		-
Siland*	H -	Kattugle*	1	Kråke	H	300
Laksand*	25	Hornugle*	1	Ravn*		14
Havørn*	1	Jordugle*	1	Stør	H	1500
Honsehauk*	1	Tårnseiler	H 35	Gråspurv	H	25
Spurvehauk	1	Flaggspett*	1	Bokfink*	H	70
Fjellvåk*	1	Dvergspett*	3	Bjørkefink*		3000
Tårnfalk*	1	Tretåspett*	1	Grønnfink		100
Dvergfalk*	1	Sanglerke	H 16	Grønnsisik		100
Jerpe*	1	Sandsvale	-	Bergirisk		75
Trane*	1	Låvesvale	-	Gråsisik		50
Tjeld	H 67	Taksvale	-	Furukorsnebb*		4
Sandlo	H 30	Trepiplerke	15	Rosenfink*	h	2
Heilo	21	Heiapiplerke	50	Dompap		16
Vipe*	H 260	Gulerle*	h 11	Snøspurv*		1
Sandløper*	2	Linerle	H 20	Gulspurv	H	70
Dvergsnipe	35	Sidensvans*	42	Sivspurv	H	-
Temmincksnipe*H	-	Fossefall	-			

Kommentarer til artslista

Observasjoner uten angitt observatør er gjort av forfatteren.

Smålom

1 juv. 2/1-83 (KAA,MS,PIV,IJØ) og 14 ind. som fløy over 14/5-84 (KAA,TRØ).

Storlom

1 ind fløy over 7/8-84.

Horndykker

1 juv. 12/8-80.

Havhest

1 ind. funnet død 8/4-73 (GR).

Storskarv

1 ind. 19/10-77 (John Elveland,PIV), 2 ind. 7/9-78, 1-2 ind. 10/9-10/10-82 (KAA,PIV,IJØ m.fl.) og 1 ind. 23/8-15/9-84 (PIV m.fl.).

Grðhegre

Blir ofte sett under matleting og hvile. Maks. antall er 26 ind. 8/10-88.

Knoppsvane

1 ind. 16/5-70 (GR) og 6 ind. sommeren 1973 (Frengen & Suul 1973).

Dvergsvane

1 ad. og 1 juv. i elva 6/3-72 (Suul 1972).

Sangsvane

Fast overvintringsgjest fra november til april. Vanligvis ligger antallet mellom 10-40 ind. Maks. antall er 62 ind. 22/3-88.

Sædgås

1 ind. 10, 17 og 23/10-71 (GR), 25 ind. i elva sammen med 20 dverggjess 19/9-69 (Suul 1976) og 18 ind. 25/9-87 (IJØ,HSØ).

Kortnebbgås

80 ind. 3/10-82 (Knut Krogstad,PIV,IJØ), 5 ind. 16/5-87 og 9 ind. 21/9-87.

Dverggås

20 ind. sammen med 25 sædgjess i elva 19/9-69 (Suul 1976).

Grågås

1 ind. 12/8-80, 9 ind. 25/4-83 (PIV,TRØ) og 1 ind. 6-7/5-88.

Kanadagås

2 ind. 25/8-82, 3 ind. 25/4-83 (PIV,TRØ) og 12 ind. 30/8-87.

Ringgås

1 ind. 1/10-84 (Leif Eggen, Jonas Svensson), ble sett dagen før på andre sida av flystripa (Halsøen).

Stokkand

Maks. antall er 500 ind. 7/1-73 (GR).

Stiertand

Uregelmessig vår og høst. Overvintringsfunn: 1 hann 7/1-73 (GR) og 1 hann 20/3-86.

Knekkand

1 hunn 6/10-76 (Tore Møhla,RS) og 1 hann 22-23/5-82 (PIV,IV,IJØ).

Skjeand

1 par 4/5-70 (GR) og 1 par 15/5-79 (Thingstad 1980).

Taffeland

3 hanner 7/5-71 (GR) og 1 hann 19/4-84 (PIV,IJØ).

Toppand

Regelmessig vår og høst. Maks. antall: 22 ind. 13/5-85 (PIV,TRØ).

Bergand

Fåfallig, men regelmessig om våren, sjeldnere om høsten. Maks. antall: 31 ind. 19/5-77.

Ærfugl

Påvist hekkende 4 ganger: 3 hunner med 3 pull 12/6-82, 1 hunn på reir 1986, -87 og -88.

Svartand

1 hunn 21/9-80 (IV).

Sjorre

4 obs. foreligger, maks. antall: 11 ind. 13/12-80.

Islandsand

1 hann 5/5-87 (KAA). Samme fugl ble sett i utlopet av Stjørdalselva tidligere på dagen, dette var første funn av arten i Nord-Trøndelag.

Kvinand

Den vanligste andearten etter stökkanda. Maks. antall: 65 ind. 20/4 og 75 ind. 29/4-82.

Siland

Hekket i 1963 og 1968 (IV).

Laksand

1 hunn med 24 unger sommeren 1980. Denne hunnen har sannsynligvis ikke klekket ut alle selv, men adoptert et annet kull i tillegg til sitt eget.

Havorn

1 ad. 22/12-78 og 1 ind 22/12-85.

Hønschauk

1 ad. 21/9-82, hadde nettopp slått etter ei brunnakke, 1 juv. 22/1-83, 1 juv. 13/2-83, 1 ind. 13/9-83 (IJØ), 1 ind. som ribbet ei stökkand 13/2-84 (KAA,TRØ) og 1 ind. 5/10-85 (PIV,TRØ).

Fugleliv på Sandfærhus. Foto: Per Inge Værnesbranden.

Fjellvåk

1 ind. 11/10-82 og 24/4-83.

Tårnfalk

1 ind. 16/8-80 og 1 ind. 19/9-88.

Dvergfalk

1 hann 23-24/6-82, 1 hunn 27/5-83, 1 ind. 11/8-85, 1 hunn 23/4-88, 1 hann 21/7-88, 1 hunn-farget ind. 17/9-88 (PIV,TRØ) og 1 ind. 20/9-88.

Jerpe

1 ind. 12/11-79. En uvanlig observasjon, i lavlandet ved fjorden, og ca. 1,5 km til nærmeste større barskogsområde.

Trane

1 ind. fløy over 1/5-81 (IV), 1 ind. fløy over 8/5-88 (Jon Arne Krøke, Jo Iver Ligaard, Roar Sandodden).

Vipe

Tidligste vårobs.: 1 ind. 22/2-80. Maks antall: 260 ind. 22/8-84.

Sandløper

1 ind. 16/8-74 (GR,RS) og 1 ind. 24/8-75 (RS,GR).

Temmincksnipe

Hekket tidligere i området. Siste reirfunn ble gjort i 1976 (SFF). Maks antall reir ble funnet i 1971: 9 reir (IV,SFF). Arten liker seg best i områder med lite eller kortvokst vegetasjon. Den har forsvunnet som hekkefugl fra Sandfærhus, trolig pga. gjengroing av hekkeplassene. Tidligere ble graslet holdt nede av husdyrbeiting.

Nå blir arten kun observert en sjelden gang på trekk, bl.a. 10 ind. 22/5-82 (PIV,IJØ). Nå kan den nærmest finnes hekkende på Sutterøleiret industriområde, 2,5 km lenger nord, med bl.a. 3 par i 1988.

Tundrasnipe

1 ind. 13/8-78 (IV) og 2 ad. 18/7-88.

Fjæreplytt

Er observert, men dato og år ukjent.

Brusfugl

Hekkefunn: 1 reir i 1970 (IV).

Kvarthekkasin

2 ind. 5/10-79, 1 ind. 3/10 og 4 ind. 5/10-85 (PIV,TRØ), 1 ind. 28/8-88 (OML,TRØ) og 1 ind. 9/10-88 (OML,TRØ,Ole M. Dybvad).

Enkeltekkasin

Maks. antall: 21 ind. 29/8-87.

Dobbeltekkasin

1 ind. 2-3/8-80, 1 ind. 21/8-85 (MS,TRØ), 1 ind. 31/8-85, 1 ind. 29/8-87 og 1 ind. 28/8-88 (OML,TRØ). 5 observasjoner av en uvanlig art som dobbeltekkasinen, kan tyde på at arten bruker området regelmessig på trekket. Den er lett å overse, så dette er nok et minimumstall.

Svarthalespove

2 ind. våren 1969 (GR).

Lappspove

1 ind. 19/5-87 (KAA).

Småspove

1 par hekket i 1968 (IV).

Sotsnipe

2 ind. 5/7-70 (IV), 3 ind. 11/8-70 (GR) og 1 ind. 25/5-88.

Skogsnipe

Fåttallig, men regelmessig på trekk. Ankommer i slutten av april, 1-2 ind. er vanlig med maks. 3 ind. 30/4-85.

Svømmesnipe

Er observert, uten at dato og årstall er kjent.

Tyvjo

1 par hekket i 1965 (IV).

Fiellio

5 ind. 25/5-71 (GR) og 1 ind. 30/5-80.

Hettemåke

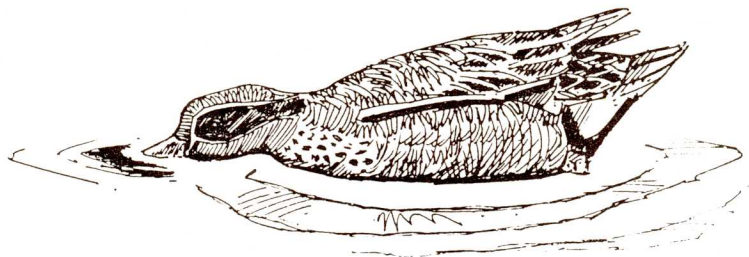
1 par hekket i 1979 (GR).

Fiskemåke

Maks. antall er 700 ind. 28/4-85.

Sildemåke

1 par hekket sannsynligvis i 1982. Maks. antall: 36 ind. 27/6-80, har minket i antall de siste årene.

Hofstad 489

Polarmåke

1 ind. (2K) 1-2/5-85.

Krykkje

2 ind. 5/7-70 (IV).

Rov-/Kongeterne

1 ind. 2/7-70 (IV,GR,Arthur Hofstad).

Tyrkerdue

1 ind. 4/5-78. En ubestemt tyrker/turteldue ble sett 31/8-88, men fuglen forsvant før sikker artsbestemmelse kunne foretas.

Gjok

1 ind. ca. 1975 og 2 ind. 11/7-88.

Kattugle

1 ind. 7/2-83 og 1 ind. 20/8-85.

Hornugle

1 ind. funnet død våren 1969, står nå utstoppet hos forfatteren.

Jordugle

1 ind. 28/4-85, 1 ind. 11/6-86 (IV), 1 ind. 25/4-87 (PIV,IJØ,HSØ) og 1 ind. 20/4-88 (OML,TRØ,PIV).

Flaggspett

1 hunn februar-mars 1980, 1 hunn 15-16/8-80 og 1 hann vinteren 1988/89.

Dvergspett

1 ad. og 2 juv. 4/7-78 og 1 hunn 19-29/12-82 (PIV,KAA,TRØ).

Tretåspett

1 ind. 8/9-81 (IV).

Gulerle, underart sårle

1 par hekket nokså sikkert i 1984, da de viste opphisset adferd, likeledes i 1985 og 1986.

Sidensvans

Maks. antall er 42 ind. 11/12-82.

Gråtrost/Rødvingetrost

Opptrer om høsten i store mengder. I september/oktober 1985 var det spesielt merkbart, da trost i tusentall pr. dag trakk sørover.

Gulsanger

1 ind. 9/6-82, 3 ind. 6/7-84 og 4 ind. 29/7-84.

Møller

Hekket i 1970 (IV), ellers 1 ind. sett ca. 1976, dato ukjent.

Munk

1 hann 11/10-82, 1 hunn 14/10-82, 1 hann 25-26/11-82 og 1 hann 14/5-85.

Fuglekonge

1 ind. 6/10-82, 1 ind. 15/10-82 og 1 ind. 6/10-85.

Stjertmeis

2 ind. 7/11-77, 10 ind. 29/10-81 og 5 ind. 11/11-84.

Spettmeis

1 ind. 27/5-77.

Varsler

Enkeltind. blir observert regelmessig vår og høst. Maks. antall er 2 ind. 22/8-87. Vinterobs.: 1 ind. 28/3-86.

Kornkråke

Ble sett regelmessig i området da arten hekket i Stjørdal i 1960-åra og i begynnelsen av 1970-åra (GR). 2 ind. 29/9-88.

Ravn

Uregelmessig om vinteren. Maks. antall er 14 ind. 26/12-81.

Bokfink

Våren 1988 tok det lang tid før snøen forsvant og dette førte til bl.a. store mengder fugl ved fuglebrettene. Den 9-10/4 var det snøstorm og minst 70 bokfink hadde tilhold ved foringsplassen.

Bjørkefink

Minst 3000 ind. 15/9-84. Høsten 1985 opptrådte arten også i store mengder.

Furukorsnebb

4 ind. 4/11-82.

Rosenfink

1 par 11/6-87, hannen sett og hørt syngende fram til og med 17/6. Hannen ble ringmerket 12/6 (PIV,IJØ,HSØ).

Snøspurv

1 ind. 26/12 og 31/12-83 og 1 ind. 8/9-85.

Observatører

KAA -Kjell Arnfinn Aune
OML -Ole Magnus Laugtug
GR -Gunnar Rofstad
MS -Morten Stokke
RS -Rolf Sæther
IV -Ivar Værnesbranden

PIV -Per Inge Værnesbranden
IJØ -Ingar Jostein Øyen
TRØ -Tom Roger Østerås
HSØ -Hilde Stol Øyan
SFF -Stjørdal Feltbiol. Forening

Litteratur

- Frengen,O & J.Suul. 1973. Observasjoner. Trøndersk Natur 2:24-25.
LRSK/Nord-Trøndelag. 1978. Rapport nr. 1., Måkefugler. Trøndersk Natur 5:28-29.
LRSK/Nord-Trøndelag. 1979. Rapport nr. 2., Vadefugler. Trøndersk Natur 6:78-83.
Suul,J. 1972. Dvergsvaner i Stjørdal. Trøndersk Natur 1:27.
Suul,J. 1976. Faunistisk rapport fra Trøndelag, 1970-74. Sterna 15:114-126.
Thingstad,P.G. 1980. Fly/fugl-problematikken ved Værnes flystasjon. Flytrygging 1.
Thingstad,P.G. m.fl. 1982. Fuglefaunaen i Nord-Trøndelag. 1970-1980. Trøndersk Natur Supplement 2.

Per Inge Værnesbranden,
Sandfærhus,
7500 Stjørdal.

Faunistisk rapport fra Nord-Trøndelag 1988

Øyvind Spjøtvoll, Per Gustav Thingstad & Geir Vie

Den lokale rapport- og sjeldenhetskomiteen (LRSK) i Nord-Trøndelag holder nå på å planlegge en samlet presentasjon av fylkets fugleliv fra perioden 1970-1990. Vi ber derfor om at alle etternølere sender oss sine observasjoner av arter oppført på våre lister (jf. Spjøtvoll et al. 1984) for denne perioden, så snart som mulig etter slutten av dette året. Rapporten som følger for 1988 inneholder mange nye (og noen litt eldre), interessante faunistiske observasjoner. Fire nye arter er kommet til siden forrige rapport (Thingstad et al. 1988), disse er rødfootad *Anas rubripes*, hvitvingesvarterne *Chlidonias leucopterus*, tartarpiplerke *Anthus novaeseelandiae* og rørsanger *Acrocephalus scirpaceus*. Hvitvingesvarterneobservasjonen er riktignok ikke behandlet av NSKF (Norsk sjeldenhetskomite forfugl) enda, men vedlagte fotodokumentasjon skulle være god nok til å utelukke noen annen art. Ellers har vi fortsatt ikke mottatt noen beskjed fra NSKF om "skjebnen" til damsnipa *Tringa stagnatilis* fra Stjørdal i 1987. Fra Ørin, Verdal har det også kommet inn en ny damsnipeobservasjon fra 1988 som er tilsendt NSKF. Andre nye observasjoner som er sendt over til NSKF er: Egretthegre *Egretta alba*, røddrum *Botaurus stellaris* og gulirisk *Serinus serinus*.

Storlom

Vinterobs.: Tre ind. Stjørdal havn, 31.12.1987, 8 ind. Velvang, Stjørdal samme dag (TRØ, AFO). Dessuten flere observasjoner av 1-4 ind. i jan. 1988 i Trondheimsfjorden utenfor Stjørdal.

Islom

Sommerobs.: Ett ind. Tautra, Frosta, 4.8.1987 (ØRS). En ad. Ravsflesa, Vikna, 29.6.1988 (FKU, SGA).

Dvergdykker

Ett ind. nedre del av Verdalselva, Verdal, 23.11.1985 (BHL pers.medd. THA). Ett ind. Tautra, Frosta, 3.4.1988 (RPE). Ett ind. Halsøen, Stjørdal, 5.11.1988 (Tore Kallset).

Toppdykker

14 ind. Tronesbukta, Verdal, 16.4.1985 (Svein-Håkon Lorentsen og BHL pers.medd. THA). Fire ind. Tautra, Frosta, 12.3.1987 og 5 ind. samme sted 31.10.1987 (ØRS).

Gråstrupedykker

Sein vårtrekkobs.: Sju ind. Velvang/Vingebukta, Stjørdal, 28.5.1988 (PIV).

Grålire

Ett ind. Horsgrunnen/Sklinna, Leka, 14.8.1988 (FKU, SGA).

Sedgås

Ett ind. ved utløpet av Verdalselva, Verdal, 13.4.1986 (Jan E. Østnes pers.medd. THA). Åtte ind. Leksdalsvatnet, Verdal/Steinkjer, 8.5.1988 (ESÆ, THA). Ca. 105 ind. (+ 1 grågås) på myteplassen i Røyrvik 17.7.1988 (ØSP). Ti ind. Rinnleiret/Ørin, Verdal, 18.9.1988 (ESÆ, THA).

Tundragås

En ad. Rinnleiret, Levanger/Verdal, 23.8.1987 (THA). Seks ind. Skeismyra, Leka, 20.4.1988 og 10 ind. samme sted 26.4.1988 (SGA).

Grågås

Ett ind. Trøite, Stjørdal, 30.4.1988 (TRØ, JIL og GLI).

Hvitkinngås

18 ind. Sandøya i Arnøyfjorden, Nærøy, 27.9.1988 (FKU).

Ringgås

En ad. (østlig underart) Langøra, Stjørdal, 13-15.6.1988 (OML, Jan Helset og Eivind Smørvik).
Ett ind. (østlig underart) Rinnleiret, Levanger/Verdal, 25.8.1988 (THA).

Snadderand

Ett par Hammervatnet, Levanger, 28.5.1988 (PIV, MST, JIL, Roar Sandodden), ett par samme sted 29.5.-8.6.1988 (MHU). Ett par Nyheimslovet, Nærøy, 14.5.1988 og en hann samme sted 31.5., 2.6. og 6.6.1988 (FKU). To hanner Gjersvika, Røyrvik, 21.6.1988 (ØSP).

Krikkand

Enkelte ind. overvintrer ved Trondheimsfjorden.

Rødfotand

En hann (2K+) Hegra, Stjørdal, 12.4.1981 (Dag O. Bollingmo).

Stjertand

Vinterobs.: Ei hann Verdalsøra, Verdal, 23.12.1987 og 3.1.1988 (THA, ESÆ). En hann Tynes-tangen, Levanger, 20.3.1988 (THA, ESÆ). Ei hann Rinnleiret, Levanger/Verdal, 13.11.1988 (THA, ESÆ). Ei hann Halsøen, Stjørdal, 1.1.-21.4.1988 og 17.11.-31.12.1988 (TRØ m.fl.). Rettelse fra forrige rapport: En hann Langøra, Stjørdal, 29.-31.12.1987 skal være ei hunn.

Knekkand

Maks. antall: Fire hanner og 2 hunner Hammervatnet, Levanger, 5.6.1988 (MHU). Arten er ellers observert flere ganger på ulike lokaliteter i Nærøy våren/forsommeren 1988 (FKU).

Skjeand

Maks. antall: Ni hanner og 1 hunn Hammervatnet, Levanger, 5.6.1988 (MHU). Ett kull med 11 små unger samme sted 19.6.1988 (MHU). 14 ind. Tautra, Frosta, 20.6.1988 (AFO, MST).

Taffeland

En hann Hammervatnet, Levanger, 2.5.1987, 3 hanner 25.10.1987 (MHU) og 2 hanner samme sted 31.10.1987 (ØRS). Ei hann Halsøen, Stjørdal, 13. og 20.3.1988 (THA, ESÆ).

Stellerand

Ett hann-farget ind. Alfnesfjæra, Levanger 31.10.1987 (ØRS, Terje Gimnes, Stein Are Sæther). Ett par Tautra, Frosta 16.4.1988 (TRØ,OML,JIL) og ei hunn Tautra 22.12.1988 (AFO,MST).

Svartand

Stor ansamling: 710 ind. utløpet av Verdalselva, Verdal, 22.5.1988 (THA).

Brilleand

En hann Tautra, Frosta, 16.-24.4.1988 (TRØ, OML m.fl.).

Havørn

Arten blir regelmessig registrert til alle årstider i Namsskogan. Opp til 5 ind. er sett samtidig (i elgjakttida) (ØSP).

Musvåk

Ett ind. Fossemvatnet, Steinkjer, 21.5.1988 (THA). Min. 3 ind. på forskjellige lokaliteter i Namsskogan i perioden 31.8.-21.9.1988 (Sigmund Trøen, ØSP).

Fiskeørn

En ad. Sokkvola i Åsen, Levanger, 3.6.1979 (MHU). Arten har nå en meget usikker status i fylket vårt, og det er tvilsomt om den fortsatt hekker i Nord-Trøndelag.

Vandrefalk

Ett ind. Skatval, Stjørdal, 6.11.1988 (VKR og Rune Dullum).

Myrrikse

Ett "ropende" ind. Kvernhusvatnet, Nærøy, 30.5.-6.6.1988 (FKU).

Sivhøne

En juv. Hammervatnet, Levanger, 18.10.1981 (MHU).

Dverglo

Reir m/4 egg Rinnleiret, Verdal, sommeren 1984 (Terje Valderhaug pers.medd. THA).

Sandlo

Stor vartrekkansamling: 380 ind. ved utløpet av Verdalselva, Verdal, 18.5.1988 (THA).

Polarsnipe

Vårtrekkobs.: Ett ind. Ørin, Verdal, 22.5.1988 (Hanne Etnestad pers.medd. THA). Ett ind. Buøya, Nærøy, 25.5.1988 (FKU).

Sandløper

Maks. antall: 14 ind. Ørin, Verdal, 19.8.1987 (THA).

Myrsnipe

Stor vartrekkansamling: 520 ind. ved utløpet av Verdalselva, Verdal, 18.5.1988 (THA).

Dobbeltbekkasin

Enkelte ind. blir sett på trekk hver vår og høst i lavereliggende strøk av fylket. På vartrekk er også spillende individ/-er registrert. Ett ind. Blikkåstjern i Åsen, Levanger, 20.6.1988 (MHU). Hekkefunn: Ett reir m/4 egg i Røyrvik 21.6.1988. Det lå for øvrig ca. 300 m fra en spillplass (ØSP).

Svarthalespove

Sommerobs.: Fire ind. Vikanbukta/Sutterøleiret, Stjørdal, 18.6.1988 (AFO, TRØ).

Hvitvingesvarterte, Nærøy. 19.-21.5.1988. Foto: Per Bådshaug.

Lappspove

Sommerobs.: Ett ind. Rinnleiret, Levanger/Verdal, 10.7.1988 (THA).

Sotsnipe

Vårtrekkobs.: Ett ind. Langøya, Stjørdal, 3.5.1988 (PIV). Ett ind. Sandfærhus, Stjørdal, 25.5.1988 (PIV).

Svømmesnipe

Hosttrekkobs.: Fem ind. Rinnleiret, Levanger/Verdal, 19.7.1987 og ett ind. samme sted 15.8.1987 (THA). En ungfugl Tautra, Frosta, 4.8.1987 (ØRS). Ett ind. Ørin, Verdal, 30.7.1988 (THA). To ind. Nyheimslonet, Nærøy, 31.7. og 4.8.1988 (FKU).

Storjo

Ett ind. Horsgrunnen ved Sklinna, Leka, 14.8.1988 (FKU, SGA).

Sildemåke, underart *L.f. graellsii*

En ad. Sandfærhus, Stjørdal, 13.5.1988 (PIV, TRØ).

Gronlandsmåke

Ett ind. (2K+) Rørvik havn, Vikna, 13.2.1988 (FKU). En ungfugl Rinnleiret og Ørin, Levanger/Verdal; - sett flere ganger i perioden 14.5.-22.8.1988 (THA).

Polarmåke

En ungfugl Skatvallandet, Stjørdal, 5.4.1986 (ØRS). Ett ind. Rinnleiret, Levanger/Verdal, 3.10.1987 (THA). Ett ind. (1K) Vikanbukta/Halsøen, 18-31.12.1988 (PIV, TRØ m.fl.).

Hvitvingesvartterne

En ad. Kvernhuvatnet, Moavatnet og Staverengvatnet, Nærøy, 19-21.5.1988 (Per Bådshaug, FKU).

Skogdue

Ett ind. Myrvoll i Sørli, Lierne, 31.3.1988 (Per Gustav Thingstad, FKU). Ett ind. Tangen, Stjørdal, 20.4.1988 (TRØ). Ett ind. Halsøen, Stjørdal, 20.7.1988 (PIV).

Rørsanger, Trøite, Stjørdal, 24.9.1988. Foto: Per Inge Værnesbranden.

Gråspett

"Ropende" individ obs. på 2 lokaliteter i Nærøy våren 1988 og ei hunn på hekkelokalitet ved Valvatnet, Nærøy, 19.6.1988 (FKU). En hann Holmen, Namsskogan, 12.1.-ca. 10.4.1988 og fra 21.9. og ut året (er her fortsatt 4.2.89). To hanner samme sted 13.12.1988 (ØSP).

Tartarpiplerke

Ett ind. Tautra, Frosta, 2.10.1988 (Christian Tiller, Kjetil Solbakken).

Lappiplerke

Ett ind. Sutterøleiret, Stjørdal, 10.5.1988 (TRØ, JIL og GLI).

Duetrost

Ett ind. Tautra, Frosta, 11.10.1986 (ØRS).

Gresshoppesanger

En syngende hann Leknessjøen, Leka, mesteparten av juli 1988 (Marianne Hoff pers.medd. SGA. Lydopptak verifisert av FKU).

Rørsanger

En syngende hann Nesvatnet, Levanger, 12. og 13.7.1986 (Magne Pettersen). Ett ind. Trøite, Stjørdal, 24.9.1988 (JAA, PAE, VKR og PIV).

Gulbrynsanger

Ett ind. Trøite, Stjørdal, 18.9.1988 (PIV) og ett ind. samme sted 24.9.1988 (JAA, PAE, VKR, PIV m.fl.).

Bøksanger

En syngende hann Rinnleiret, Levanger/Verdal, 26.5.1988 (THA). Ett ind. Trøite, Stjørdal, 28.8.1988 (GLI, TRØ og PIV).

Lappmeis

Ett ind. Frøyningsbukta, Namsskogan, 16.1.1988, en syngende hann Store Bjørhusdal, Namsskogan, 13.3.1988 og ett ind. Frøyningsdalen, Namsskogan, 12.12.1988. Alle ganger sammen med granmeis (ØSP).

Spettmeis

Observert på flere lokaliteter ved Stjørdal i 1988, bl.a. min. 2 ind. i hekketiden (Hilde Stol Øyan, Ingar Jostein Øien).

Kråke, underart svartkråke, *C.c. corone*

Ett ind. Vikaleiret, Frosta, 26.2.1988 (RPE). Ett ind. ved Horvereid, Nærøy, 4.4.1988 (FKU).

Stillits

Ett ind. i Meråker, 29.4.-1.5.1988 (Sverre Lynum).

Tornirisk

En syngende hann Rinnleiret, Levanger/Verdal, 11.5.1988 (THA). En hann Sutterøleiret, Stjørdal, 25.5.1988 (TRØ m.fl.).

Polarsisik

Opptrer av og til sammen med gråsisik i vinterhalvåret.

Liste over observatører

JAA : Jo Anders Auran
PAE : Per Anders Elvertro
AFO : Asbjørn Folvik
SGA : Steinar Garstad
THA : Trond Haugskott
MHU : Magne Husby
VKR : Vidar Krøke
FKU : Franz Kutschera
BHL : Bjørn Harald Larsen
OML : Ole Magnus Laugtug

GLI : Gunnar Ligaard
JIL : Jo Iver Ligaard
RPE : Roar Pettersen
ØSP : Øyvind Spjøtvoll
MST : Morten Stokke
ØRS : Øystein R. Størkersen
ESÆ : Einar Sæter
PIV : Per Inge Værnesbranden
TRØ : Tom Roger Østerås

LRSK Nord-Trøndelag

Geir E. Vie, 7670 Sakshaug
Øyvind Spjøtvoll, 7890 Namsskogan
Per Gustav Thingstad, Utleirv. 37c, 7033 Trondheim

Litteratur

Spjøtvoll, Ø., Thingstad, P.G. & Vie, G.E. 1984 Fuglefaunaen i Nord-Trøndelag. Status pr. 1.1.1984. Trøndersk Natur 11: 104-118.
Thingstad, P.G., Spjøtvoll, Ø. & Vie, G.E. 1987. Faunistisk rapport fra Nord-Trøndelag 1987. Trøndersk Natur 15: 4-12.

Gulbrynsanger, Trøite, Stjørdal.

24.9.1988.

Foto: Per Inge Værnesbranden.

LRSK/ Sør-Trøndelag orienterer

Siden siste orientering fra den lokale rapport og sjeldenhetskommité i Sør-Trøndelag (LRSK/ST) (Sandvik et al. 1986), og sjeldenhetsrapporten (Sandvik et al. 1988) har det skjedd endringer med LRSK-komiteen. Som mange av medlemmene i ST allerede vet er det foretatt en utskiftning av hele den gamle komiteen, som følge av styrevedtak i NOF/ST. Av dette følger at den nye komiteen trår i funksjon fra 1989. Den nye komiteen skal heretter behandle alle saker, inkludert saker eldre enn fra 1989. Det nye LRSK har i styremøte hos NOF/ST forpliktet seg til å utkomme med rapport for 1988 og 1989 senest i 1990. Videre skal heretter styret hvert andre år vurdere aktiviteten i LRSK, og evt. bytte ut hele eller deler av LRSK.

LRSK er som kjent oppnevnt av styret i fylkesforeningen. Komiteen består i ST av 3 medlemmer. LRSK skal samle inn observasjoner av fugl fra fylket for å holde en oversikt på den lokale fauna. I tillegg skal komiteen bedømme observasjoner av arter og underarter som er sjeldne innen fylket (se forøvrig Ree 1975).

Dette gjelder:

- 1) alle arter og underarter som er nye for fylket.
- 2) hekkefunn av arter og underarter som tidligere ikke har vært funnet hekkende i fylket.
- 3) arter og underarter som av ulike årsaker er notert på spesiell liste, se tabell 1 og 2.
- 4) arter som er sjeldne på nasjonal basis, som skal sendes via LRSK til norsk sjeldenhetskommité for fugl (NSKF) for bedømming.

For å lette komiteens arbeide skal artene i tabell 1 beskrives på eget skjema. Dette skjema finner du som midtsidevedlegg i dette nummer av TN. Riv ut det og kopier selv det antall du behøver. Skjema kan ellers fås fra LRSK/ST.

Artene i tabell 2 skal vanligvis ikke dokumenteres med beskrivelse. En liste med observasjonsdata er nok.

Forøvrig vil komiteen gjerne ha observasjoner som observatorene av ulike årsaker mener er av interesse. Som tidligere gjelder det at jo bedre beskrivelsene er av tabell 1 arter, jo raskere går saksbehandlingen hos LRSK. En god ide er det derfor å sende uvanlige observasjoner så snart som mulig, gjerne med belegg. I denne sammenheng er det viktig å framheve at selv uskarpe bilder kan være til hjelp for komiteen. Listen over rapport- og sjeldenhetsarter (tabell 1 og 2) avløser tidligere lister, men vil trolig bli revidert igjen etter at samlerapporten (1970-1987) er publisert.

Som noen av leserne kanskje husker ble det tidlig på 1980-tallet bestemt at LRSK-/ST skulle publisere en samlerapport for tiden etter Haftorn (1971). Forøvrig i tråd med rapporten publisert av LRSK /Nord-trøndelag (Thingstad et al. 1982). For å få fortgang i arbeidet er det nå inngått en avtale med styret i NOF/ST, hvor det "gamle" LRSK skal publisere rapporten innen 1989. Det betyr at den som ønsker å få med sine observasjoner fra ST i perioden 1970 til 1987, nå må sende inn disse til LRSK/ST snarest.

Georg Bangjord
Øystein R. Størkersen
Stein Are Sæther

Alle saker til LRSK/ST skal heretter sendes til:
LRSK/ST c/o Trøndersk Natur, Pb. 1719 Rosenborg, 7002 Trondheim.

Tabell 1. Observasjoner av følgende arter skal behandles av LRSK/
Sor-Trondelag, og kreves dokumentert.

Dvergdykker	Musvåk	Svartterne	Myrsanger
Grålire	Lerkefalk	Polarlomvi	Hauksanger
Havlire	Vaktel	Skogdue	Lappsanger
Stormsvale	Akerrikse	Turteldue	Gulbrynsanger
Havsvale	Vannrikse	Nattravn	Tornskate
Dvergsvane	Myrrikse	Isfugl	Nøttekråke
Sædgås	Avosett	Hærfugl	Pilfink
Tundragås	Svarthalespove	Hvitryggspett	Tornirisk
Snøgås	Dverglo	Tartarpiplerke	Båndkorsnebb
Ringgås	Fjellmyrløper	Lappiplerke	Rosenfink
Snadderand	Dobbeltbekkasin	Vintererle	Kjernebiter
Lappfiskand	Polarjo	Nattergal	Hortulan
Stellerand	Dvergmåke	Svartrødstjert	Vierspurv
Vepsevåk	Grønlandsmåke	Svartstrupe	Dvergspurv
Sivhauk	Polarmåke	Duetrost	
Myrhauk	Splitterne	Gresshoppesanger	

Tabell 2. Observasjoner av følgende arter skal rapporteres til LRSK/ Sor-Trøndelag. Der ingenting er angitt, skal alle observasjoner sendes inn.

H: Gjelder kun hekkefunn eller mistanke om hekking.

O: Gjelder kun vinterobservasjoner (ca.15.12.-15.3.).

I: Gjelder kun innlandsobservasjoner.

K: Gjelder kun kystobservasjoner.

1) Gjelder observasjoner fra Trondheimsfjorden.

2) Gjelder observasjoner utenom Lillevatn, Agdenes.

3) Gjelder observasjoner utenom perioden juli-november.

4) Gjelder observasjoner utenom Agdenes og Ørland kommuner.

5) Gjelder observasjoner utenom Trondheim, Malvik, Melhus og Skaun kommuner.

Storlom	O	Svartand	H	Lappsbove 3)	
Horndykker	I	Bergand	H	Sotsnipe 3)	
Storskarv	I	Sjørre	H	Temmincksnipe	H
Toppskarv 1)		Kongeørn	H	Myrsnipe	H O
Knoppsvane		Fiskeørn	H	Storjo	
Stripegås		Jaktfalk	H	Tyrkerdue	
Grågås	O I	Vandrefalk	H	Hubro	
Hvitkinngås		Fasan		Snøugle	
Cravand	O I	Sivhøne		Haukugle	
Mandarinand		Sothøne 2)		Hornugle	H
Brunnakke	H O I	Trane	H K	Gråspett	H
Krikkand	O	Boltit		Grønnspepp	H
Stjertand	H O I	Tjeld	O	Svartspett	H
Skjeand		Tundralo 3)		Dvergspett	H
Knekkand		Polarsnipe 3)		Sivsanger 4)	
Ærfugl	I	Sandløper 3)		Spettmeis	
Praktærfugl		Dvergsnipe 3)		Kornkråke 5)	
Taffeland		Tundrasnipe 3)		Stillits	
Havelle	H	Kvartbekkasin 3)		Konglebit	

Litteratur

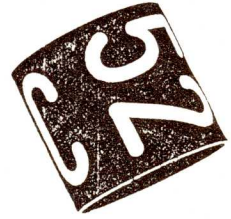
- Haftorn, S. 1971. Norges Fugler. Universitetsforlaget. Oslo. 862 s.
- Ree, V. 1975. Orientering fra NSKF. Sterna 14:169-174.
- Sandvik, J., Frengen, O & Lorentsen, S.H. 1986. Orientering fra LRSK/ Sør-Trøndelag. Trøndersk Natur 13:56-58.
- Sandvik, J., Frengen, O. & Lorentsen, S.H. 1988. Faunistisk rapport fra Sør-Trøndelag 1985 og 1986. Trøndersk Natur 15:32-36.
- Thingstad, P.G., Spjøtvoll, Ø. & Vie, G. 1982. Fuglefaunaen i Nord-Trøndelag fra 1970 til og med 1980. Rapport fra LRSK/ Nord-Trøndelag. Trøndersk Natur Supplement 2. 51 s.

P.V.-88

HALSMERKEDE GRÅGJESS

Arne Follestad

VI PRESENTERER HER EN OPPFORDRING TIL ALLE MEDLEMMENE VÅRE OM Å SE EKSTRA GODT ETTER HALSRINGER PÅ GRÅGJESS. FRA 1986 ER 574 GJESS MERKET MED HALSRING HER I LANDET, OG MANGE AV DISSE VIL KOMME TILBAKE TIL LANDET I LØPET AV VÅREN. OGSÅ UTENLANDSKE GJESS KAN DUKKE OPP PÅ VEI TIL MYTEOMRÅDENE I NORGE.

Bare i 1988 ble 364 grågjess fanget og påsatt individuelt nummererte halsringer før de ble sluppet igjen. Inskripsjonen på disse ringene kan avleses med teleskop på opp til 500 meters hold. De fleste har vært ikke-hekkende gjess som er fanget på fjærfellings-lokaliteter fra Froan i Sør-Trøndelag til Vega i Nordland, men i 1988 ble det også merket en del hekkende gjess med unger.

NKV-prosjekt

Hensikten med denne merkingen er å få sikrere kunnskap om trekkruiter og overvintningsområder og en rekke andre aspekter vedrørende grågåsas biologi. I 1984 opprettet Nordisk Kollegium for Viltforskning (NKV) en arbeidsgruppe for et program for halsmerking av grågjess i Norge, Sverige, Danmark og Finland. Selve merkearbeidet i prosjektet går nå mot slutten, men fordi Norge kom seint med i dette arbeidet, håper vi å kunne fortsette merkearbeidet her i landet et par år til gjennom andre prosjekter, først og fremst for å få merket flere hekkende gjess.

Gjennom denne merkingen får vi også kunnskap om når hekkende og ikke-hekkende gjess trekker ut av landet. Slike data er viktige i forvaltningen av grågåsa, bl.a. ved fastsetting av jaktstart og handtering av beiteskader på dyrket mark.

Effektiv metode

Halsmerking av gjess har vist seg å være en meget effektiv måte å kartlegge gjesenes trekkbevegelser på. Til nå har de fleste observasjonene av halsmerkede gjess kommet fra rasteplasser og overvintningsområder i utlandet, og "gjenfunnsprosenten" er høy: av 38 mytende, ikke-hekkende gjess som ble merket i Froan i 1986, er 35 sett igjen senere (92%). Tilsvarende tall for Froan i 1987, er 80 av 92 (87%).

Disse observasjonene har allerede gitt oss et vell av opplysninger om trekkmonstret til de nordiske gjessene, men det er ennå mange spørsmål vi ikke kan gi svar på. Vi kan bare nevne at i Froan samles opp til 5.000 gjess i juni-juli, og i Vega opp til 6.000. Hvor kommer disse ikke-hekkende gjessene fra?

Se etter halsringer.

De fleste av "våre" grågjess kommer tilbake til Norge i løpet av april. Se derfor ekstra godt etter når du ser grågjess i tiden framover. Halsringene som er brukt i Norden, er blå med hvit tekst som utgjøres av en bokstav + to tall. Tallene skal normalt avleses ovenfra og nedover.

Grågjess som er merket i andre europeiske land, kan dukke opp hos oss utover våren og sommeren. I tillegg til de blå nordiske halsringene, er hvite, røde, gule, grønne og svarte ringer benyttet. Utenlandske gjess som trekker til Norge for å gjennomføre vingfjærmytingen, kan komme så langt sør som fra Østerrike, Polen og Tsjekkoslovakia.

Eventuelle observasjoner av halsmerkede gress bes innrapportert til: Leif Nilsson, Ekologihuset, S-223 62 Lund, Sverige, eller til: Arne Follestad, NINA, Tungasletta 2, 7004 Trondheim (tlf. 07-913020). Som takk for hjelpen vil observatørene få tilsendt en oversikt over alle tidligere observasjoner av de fuglene de selv har sett.

Blir en halsringmerket grågås skutt eller funnet død, vil vi svært gjerne få oppgitt vekt og få tilsendt en av vingene.

Grågås som er merket med blå og hvit halsring i Froan 1986. Denne gåsa er senere sett i Nederland og Spania, men ikke i Norge. Foto: Arne Follestad.

SMASTYKKER

Vinterhekking av bydue *Columba livia* i Trondheim.

Om formiddagen den 15.2.1989 ble jeg oppmerksom på en bydue som fløy inn i et hull ved gamle Nidelven Fabrikker. Jeg hørte da den umiskjennelige lyden av reir-unger som tigget etter mat. I hullet i murveggen, ca. 3 meter over meg, kunne jeg se halen på den voksne fuglen, men det var ikke mulig å se ungene.

Det var også umulig å komme seg opp uten stige, så ungene ble ikke sett. Utfra det relativt høye lydnivået på tiggingen, må ungene ha vært minst en uke gamle. Da rugetiden er i underkant av 3 uker (16-18 døgn iflg. Haftorn's Norges Fugler. 1971), skulle det bety at det første egget ble lagt ca. 15. januar.

Vinteren 1988/89 var meget mild fram til februar 1989, med bar mark nede i byen ut januar og med uvanlig høye temperaturer. Dette var trolig årsaken til at bydueparet fikk vårfornemmelser allerede i januar!

Atle Helge Qvale,
Nedre Bakklandet 21,
7014 Trondheim.

Havørndrama på Tautra

På en av våre turer til Tautra i 1988, nærmere bestemt 20 mars, ble vi, Jo Iver Ligaard, Tom Roger Østerås og undertegnede, tilskuere til et drama som utspilte seg i Svaet mellom Tautra og Frostalandet.

To voksne havørner, som vi tidligere på dagen hadde sett ute på Øksningen, den store holmen som ligger utenfor spissen av Frostaneset, var nå kommet seg over ærfuglene og sjøorrerne som lå ute i Svaet. Den ene av havørnene slo ned på en sjøorrehann og prøvde å drukne den. Havørna lå 2-3 minutter i sjøen og bakset med vingene før den lettet. Den fløy med sjørreren i klørne, men mistet den etter noen meter. Den gjorde så et nytt forsøk og fløy mot moloen, men mistet den igjen. Den andre ørna kom nå flygende og kretset over. Den første ørna gjorde enda et forsøk og fløy nå inn mot Litj-holmen på Tautra, men mistet sjørreren ca. 20 meter fra land.

Begge ørnene satte seg så i fjæra på Litj-holmen og "pusta på" ei stund. Etter ca. 5 minutter fløy den ene ut til sjørreren. Men istedet for å fly tilbake med sjørreren, la den på svøm mot land med sjørreren i klørne. Den brukte vingene til å komme seg fram med. Etter ca. 3-4 minutter kom den seg på land og begynte å spise av byttet, mens den andre satt og så på. Da dro vi hjem.

Per Inge Værnesbranden,
Sandfærhus,
7500 Stjørdal.

Referat fra Halten-turen 10-11.9.1988.

Lørdag 10.9. var det duket for Halten-ekskursjon i regi av NOF-Trondheim lokallag.

Desverre var dette også muligens den siste høst-ekskursjon til Halten i uoverskuelig framtid. Grunne ligger i at de siste fastboende (foruten fyrbetjeningen) etter "press" fra Frøya kommune, nå er flyttet inn til Sistranda. Regelmessig båtforbindelse er dermed nedlagt, noe som var en forutsetning for helge-ekskursjonene dit ut. Stein Are Sæther var ekskursjonsleder denne gangen. Totalt 15 ornitofile deltagere ble med utover.

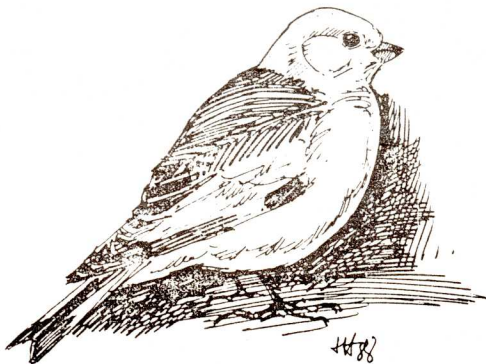
Turen utover foregikk uten de store "bombene", men noen havsuler (ca. 10) og tyvjoer (ca. 10) varmet forfrysede ornitologer langs rekka. Været ble stadig mer truende etterhvert som vi nærmet oss Halten, og det regnet da vi kom frem. Dette så ikke ut til å legge noen demper på stemningen, heller tvert om. Folk hadde det meget travelt med å få stuet sakene sine på plass på sjomannsheimen, før det bar avtsed på "første-runden".

Og vi ble ikke skuffet! To tartarpiplerker og bl.a. en dobbeltbekkasin ble resultatet. Det var full oppstandelse!, og enkelte heipiplerker frambragte ekstatisk reaksjoner hos enkelte som ikke fikk sett/hørt tartarpiplerkene første gangen. Noe senere fikk en skarpøyd Frode Falkenberg øye på ei svartmeis (første for Halten) i fyrhagen på nabo-øya. Og da vi en halvtime senere var kommet oss over på fyr-holmen, kom en storjo rett over oss, en ny art for mange. Andre interessante observasjoner som også ble gjort den første dagen var: Grågås (4), dvergfalk (1), steinvender (1), brusfugl (2), flaggspett (1) og gråsisik (3).

Senere på kvelden ble det bestemt at vi skulle prøve å fange havsvale, med nett og lyd, til tross for meget sterk vind. De fleste var vel noe skeptisk til dette pga. været, desto større ble begeistringen da Stein Are kl. 23.55 kom inn fra nettrunden med ei havsvale i hånda! Den var attpåtil ringmerket tidligere på More-kanten. En av turens høydepunkter!

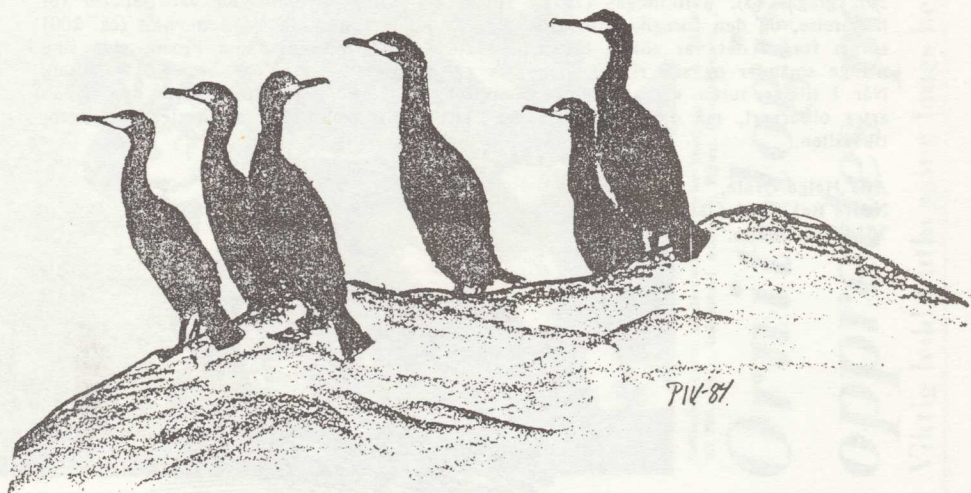
Den neste dagen ga naturlig nok ikke like mye nytt, men likevel ble mye interessant sett. Det største var nok tre grålirer, men ellers kan nevnes: Havsule (ca. 50), grågås (5), hvitkinngås (7) og storjo (5). Utpå formiddagen var det tid for hjemreise, og den foregikk for det meste i strålende solskinn. Mye havhest (ca. 200) sørget for at det var nok å bruke kikkerten på. Å reise gjennom Froan, med sine mange småøyer og sitt rike fugleliv, er en opplevelse som alene er verdt billetten. Når i tillegg turen var så vellykket ornitologisk, med flere sjeldenheter og ialt 55 arter observert, må det sies at det var en verdig avslutning av høsteksursjonene til Halten.

Atle Helge Qvale,
Nedre Bakklandet 21,
7014 Trondheim.

Artsliste for Halten-eksurjonen 10-11.9.1988.

	10.9.	11.9		10.9.	11.9
Storlom		2	Dobbeltbekk.	1	1
Smålom	2	2	Storjo	1	5
Havhest		200+	Tyvjo	ca.10	ca.30
Havsule	10	ca.50/t	Gråmåke	+	+
Grålire		3	Svartbak	+	+
Havsvale	1		Krykkje	ca.200	ca.10
Toppskarv	+	+	Rødnebbterne		ca.10
Storskarv	+	+	Teiste	+	+
Gråhegre	3	ca.20	Alke		1
Grågås	4	5	Lomvi		1
Hvitkinngås		7	Alke sp.	1	
Siland	10		Flaggspett	1	
Ærfugl	+	+	Trepipkerke	ca.10	ca.5
Dvergfolk	1	1	Heipiperke	ca.15	ca.25
Sandlo	1	5+	Skjærpiperke	ca.15	ca.10
Tundralo		1	Tartarpiperke	2	2
Steinvender	1	ca.10	Linerle	2-3	ca.5
Myrsnipe	1	17+	Buskskvett	4	1
Dvergsnipe		1	Steinskvett	+	30+
Sandløper		1	Måltrost	1	1
Fjæreplytt	2	4+	Svartmeis	1	1
Rødstilk	2	ca.5	Gråsisik	3	4
Tringa sp. (gluttsn)		1	Bergirisk	ca.40	30+
Strandsipe		1	Gråspurv		7+
Brusfugl	2	1+	Grønnsisik		4
Tjeld	1		Stør	+	15+
Småspove		1	Ravn		2+
Enkeltbekkasin	3	3	Kråke	1	3-4

Helgetur til Halten

Helga 28-29 mai 1988 dro Terje Gimnes, Bjørn Berg, Jan Egil Larsen og undertegnede til Halten ytterst i øyriket Froan. Vi ankom øya i strålende vær lørdag ettermiddag. De første meterne opp til den gamle fiskarheimen, hvor vi skulle overnatte, ble i seg selv en opplevelse. Vi kunne notere 2 boksangere, 1 møller, 1 gulsanger, 1 hagesanger og en voksen hann tornskate!

Så gikk vi til "gryta", som øyas steinbrudd kalles. Mens vi stod der og skopet, landet det ei piplerke like ved. Det ble så raskt konstatert at det var ei lappiplerke vi hadde foran oss. Den sang også noen strofer før den fløy bort.

Etter at vi hadde roet oss ned litt fløy det så forbi en fugl som sa "dytt". Den ble snart artsbestemt til hortulan! Mens vi studerte denne viste det seg at det var ett par hortulan på øya! Også hortulanan sang mens den hoppa rundt i gresset.

Dagen etter dro vi over til fyrøya. Da vi løsnet fortøyningene til båten, kikket vi opp mot hagen til fyrvokteren. "Der sitter tornskata" sa en av oss; Nei, utbrøt en annen "den sitter i rosebuskene ved fyret". Etter litt fram og tilbake fant vi ut at det var to voksne tornskatehanner!

Fyrøya var som vanlig overfylt av ærfugl på reir, så vi måtte være forsiktige med å gå for mye rundt. På de andre øyene så vi de mer stasjonære artene som teist, lunde, toppskarv, storskarv, krykkje, grågås, steinskvett, o.s.v.

Tilbake på Husøya fikk vi litt tid til å fotografere. Alle "snacksa" ble festet til filmen. Under fotograferinga så vi også en sivsanger som sang så det bokstavelig talt kvein etter!

Det kan nevnes at tornskate er sett ett par ganger tidligere i Sør-Trøndelag fylke, mens iløpet av sommeren 1988 ble arten sett flere steder. Både tornskata, hortulanene, sivsangeren, lappiplerka, mølleren og boksangerne er antagelig nye arter for Frøya kommune. Lappiplerke er sett ca. 5 ganger tidligere i Sør-Trøndelag, mens hortulanan bare var andre observasjon etter 1920. Den første var i Buvika i 1985.

Ellers så vi bl.a. følgende arter: 2 gulerler (obs. nr. 5 i Frøya), 1 gråfluesnapper (2' obs. i Frøya), 1 storlom, 1 heilo, 2 fjæreplytt, 2 småsøver, 6 steinvendere, 15 lunder, 2 sanglerker, 4 tornsangere, 1 rødstrupe, 7 rødstjert, 1 hunn svarthvitt fluesn., 1 hunn sivspurv og en rødvingetrost. Tilsammen så vi 60 arter på hele turen. En fin tur som anbefales alle naturinteresserte!

Frode Falkenberg,
Kvitsteinveien 102,
7027 Trondheim.

Sivsanger på Halten. Foto: Frode Falkenberg. Hortulan på Halten. Foto: Frode Falkenberg.

1. DAG

Avreise fra Orkanger og Trondheim tidlig på morgenen og vi tar korteste vei sørover til Vänersborg der vi skal bo. I løpet av dagen blir vi kjent med våre medpassasjerer og ved ankomst til hotellet er det blitt en venneflokk. Vi bor på Scandic hotell i Vänersborg.

2. DAG

Etter frokost på hotellet kjører vi østover til Hornborgasjøen og blir møtt av en lokalkjent person som viser oss rundt i området. Her tilbringer vi dagen og kjører tilbake til hotellet når det blir behov for det. Hvis noen ønsker det går det sikkert an å overnatte i telt ved sjøen.

3. DAG

Også denne dagen skal vi tilbringe med å se på fugler ved Hornborgasjøen, så etter frokost kjører vi tilbake dit og bruker dagen på samme måte som i går

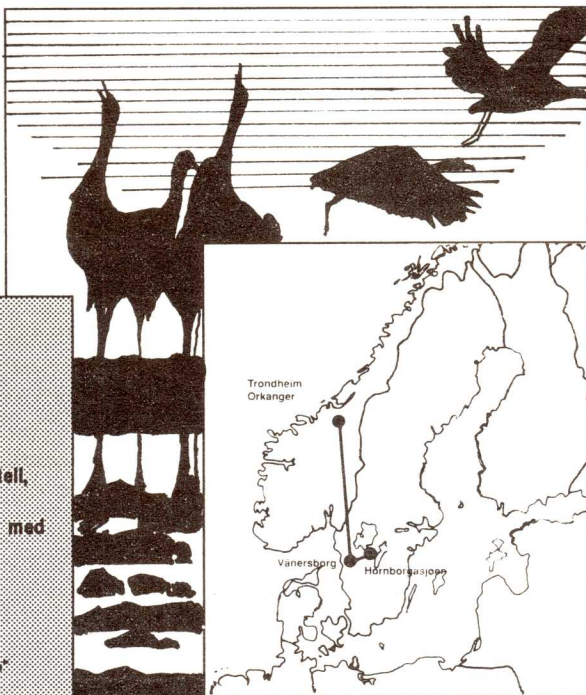
4. DAG

Siste dagen på turen foran oss og med den heimturen. Vi tar farvel med Sverige og kommer tilbake til Norge. I dag tar vi oss tid til å besøke Skogbruksmuseet på Elverum. Tilbake til Trondheim og Orkanger er vi utpå kvelden.

Bli med til Hornborgasjøen!

Midt mellom Vänerm og Vättern finner vi et av Sveriges mest interessante steder i ornitologisk sammenheng. I årtusener har mengder av fugler hekket her eller samlet seg her under trekket. Tranene er en av de hundretalls artene som kan observeres her. De kommer hit i flokker under trekket i april og gjør at Hornborgasjøen er verdens største samlingsplass for traner. Fugleinteresserte kommer langveis fra for å ta del i denne tranedansen som foregår her hvert år. Ellers kan man observere en mengde andre arter som kan beskes fra et av fugletåmene eller med lokalkjent guide langs en av de oppmerkede stiene rundt myrene og sjøen her. I tillegg til tranene kan man se bl.a. sivhauken, som hekker her hvert år, de fleste ender, vadere og måkefugler og en mengde andre mer eller mindre sjeldne fuglearter.

En tur til Hornborgasjøen vil være en naturopplevelse av de sjeldne både for fugleinteresserte og andre som måtte ta turen dit.

TURFAKTA

Avreisedato: 20/4

Avreise fra: Orkanger kl. 0700

Trondheim kl. 0800

Reisetengde: 4 dager

Reisen inkluderer:

3 overnattinger på Scandic hotell,
Vänersborg

Utflukter til Hornborgasjøen med
lokal guide

3 frokoster - 3 middager

Pris: kr. 2250,-

Tillegg enkeltrom kr. 400,-

Avbestillingsforsikring kr. 100,-

HOB-Reiser

7300 Orkanger. Tlf. 074/ 81 733.

Send inn observasjoner av alle **TYRKERDUER** du ser i løpet av 1989!

Som et ledd i opprustningen av LRSK's arbeid i trøndelagsfylkene vil vi ha en såkalt årsart. Meningen er å kartlegge situasjonen for en art som vi har sparsomt med opplysninger om.

Tyrkerdua er første art ut. På 70-tallet fantes arten i de fleste tettsteder i Trøndelag, mens på 80-tallet synes den å ha forsvunnet. Derfor: Noter alle tyrkerduer du måtte se i år. Hekkefunn eller mistanke om hekking er av spesiell interesse. Både negative (fravær av arten der den fantes før) og positive observasjoner, med antall, dato, sted (gjerne gatenavn) sendes h.h.v. til:

LRSK/ST c/o Trøndersk Natur, Postb. 1719, 7002 Trondheim

LRSK/NT v/Per Gustav Thingstad, Utleirvn. 37C, 7033 Trondheim

Trøndersk Natur informerer: Frist for innsending av manus til nr. 2/89 er 10. mai.

De som ønsker det kan levere manus på diskett, enten 5 1/4' eller 3 1/2'.

Opprop

ÅSMUNDVANN I ÅFJORD. Iforbindelse med hovedoppgave vedrørende Åsmundvann i Åfjord, ønsker jeg alt som er gjort av ornitologiske registreringer, både ved vannet og i skogsområdene rundt. Her er alt av interesse, også noen år tilbake i tid.

Sendes til: Arild Lindgaard, Folkestad Stud.hjem J 13, 3800 Bø.

Motorferdsel i utmark

"Denne brosjyren gir en kort orientering om de nye reglene for motorferdsel i utmark som ble vedtatt 15. mai 1988. Bruker du motorkjøretøy i utmark, enten det er snøscooter, traktor, bil eller motorsykkel, bør du kjenne til disse reglene."

Motorferdsel i utmark

Uberørt natur - en viktig ressurs for Norge

Naturen er en ressurs vi er nødt til å ta vare på. Når vi bruker motorkjøretøy i utmark, utsetter vi naturen for støv, forurensning og sår i terrenget. Plante- og dyreliv kan lett bli skadet. Derfor er motorferdsel i utmark som hovedregel forbudt.

Men bruk av motorkjøretøy er viktig i forbindelse med næring og nyttetransport. Ifølge loven er dette tillatt når det foregår aktsomt og hensynsfullt overfor naturen, planter, dyr og mennesker. All annen trafikk må begrenses mest mulig.

Denne brosjyren gir en kort orientering om de nye reglene for motorferdsel i utmark som ble vedtatt 15. mai 1988. Bruker du motorkjøretøy i utmark, enten det er snøscooter, traktor, bil eller motorsykkel, bør du kjenne til disse reglene.

T-710

Brosjyren får du hos:
Direktoratet for naturforvaltning
Tungasletta 2, 7000 Trondheim
Tlf. (07) 91 30 20

Alle årganger av Trøndersk Natur til salgs

Har vi dessverre ikke lenger! Men oversikten under viser hva vi fortsatt har på lager.

Nr. 1-1973 utgått Nr. 1-1974

Nr. 2-1973 utgått Nr. 2-1974

Nr. 3-1973

Nr. 4-1973 Nr. 1-1977

Nr. 1,2,3,4 1978 til og med 1985.

Nr. 1-1986 utgått Nr. 1-1987 Nr. 1-1988

Nr. 2-1986 Nr. 2-1987 utgått Nr. 2-1988

Nr. 3-1986 Nr. 3-1987 Nr. 3-1988

Nr. 4-1986 Nr. 4-1987 Nr. 4-1988 utgått

Prisen er kr. 5 pr. stk.

Trøndersk Natur Supplement:

Nr. 1-1979: Ornitologiske undersøkelser i Berglia, Nesådalen og Sandålegda, Grong kommune, 1978. Av Kjell A. Furunes.

Nr. 2-1979: Fuglelivet på Steinkjermyra i Snåsa og i områdene omkring. Av Torgeir Nygård.

Nr. 3-1979: Fuglelivet i Tromsdalen og Borgsåsen-området, Verdal og Levanger kommuner. 1979. Av Knut Krogstad.

Nr. 1-1980: Atlas-prosjektet i Trøndelag, situasjonsrapport pr. 10.2.1980. Av Per G. Thingstad og Odd Rygh.

Nr. 1-1982: Ornitologiske registreringer i Gaulosen, Melhus og Trondheim kommuner, 1975-1981. Av Svein-H. Lorentsen og Georg Bangjord.

Nr. 2-1982: Fuglefaunaen i Nord-Trøndelag fra 1970 til og med 1980. Rapport fra LRSK/ Nord-Trøndelag. Av Per G. Thingstad, Øyvind Spjøtvold og Geir E. Vie.

Nr. 1-1983: Ornitologiske registreringer i Grilstadfjæra, Trondheim. Av Svein-H. Lorentsen og Georg Bangjord.

Nr. 1-1984: Ornitologisk rapport fra Leangenbukta, Trondheim 1965 - 1982. Av Øystein R. Størkersen

Nr. 1-1988: Ornitologisk rapport fra Rinnleiret og områdene ved Verdalselvas utløp, Levanger og Verdal kommuner, 1988. Av Trond Haugskott

Pris pr. supplement er kr. 5., untatt nr. 1-1988 kr. 10.-

Bestilling til TN, Postboks 1719 Rosenborg, 7001 Trondheim. Betaling skjer ved regning, porto tilkommer.

FOTOHJØRNET

Det var nok ikke mange som lurte lenge på hvilken art vi presenterte forrige gang. I hvertfall ville det vært lett å avgjøre det ved å slå opp i en av de mange og ofte utmerkede felthåndbøker vi har fått i det siste.

Alle nikker nok gjenkjennende til at dette er en av de "koselige" andeartene vi fortsatt kan oppleve ute i naturen. Til overmål var det en hannfugl i praktdrakt vi presenterte. Som kjent er hunnene nokså anonyme med sin brunspraglete drakt. Dette er en tilpasning til de mange farer hunn må skjule seg for under rugingen og mens hunn vokter ungene. Ja hannen benytter også samme taktikk og kler seg i brune og anonyme fjær i den tiden han feller svingfjærene, nettopp for å gjøre seg mindre sårbar.

Profilen og måten vår fugl står på forteller oss at det må være en av gressendene vi har avbildet. En dykkand ville nok i samme situasjon heller foretrukket å hvile på buken. Dette henger sammen med at plasseringen av bena er lengre bakpå kroppen hos dykkendene. Dette også en viselig tilpasning til å raskt kunne ta seg frem under vann. Ett hvitt speil i rumpa samt tynne streker i ansiktet forteller oss at det er en krikkand hann vi presenterte i TN 4/88.

For virkelig å sette pris på krikkandhannens festfyrverkeri av farger har vi gode sjanser til det dersom vi drar en vårdag i april-mai til f.eks. Ørlandet, Tautra, Gaulosen eller til noen av de mange fine vannene vi ennå har i Trøndelag. Eller ta en vintertur til Nidelva ved Nidarø, hvor noen få krikkender overvintre årlig, slik som fotografen Frode Falkenberg har gjort!

ØRS.

Hvilken art er dette? Svar kommer i neste nummer.

TN

Siste nytt

Etter en meget spesiell vinter rent værmessig, med høye temperaturer, mye vind og nedbør, skullen en forvente at det dukket opp litt av hvert av uvanlige fugler. Det har imidlertid vært forholdsvis få spesielle observasjoner, ihvertfall som har blitt rapportert inn. Derimot er de første trekkfuglene kommet, så våren er i full frammasj.

LOMMER - ANDEFUGLER:

På Tautra er det sett min. 3 gulneblom i februar. En dvergdykker ble sett i Levangersundet både i november og februar, og toppdykker har vært sett både på Tautra og ved Skatval. Tidlig i februar kom det inn melding om en albino skarv, trolig storskarv, som holdt til i området omkring Hestvika på Hitra. Den 12.2. ble det sett 9 tundragjess på Tautra (2 unge og 7 voksne), disse har holdt til her siden og en skal være funnet død. Det har vært få kanadagås som har overvintret i år, med 112 i Gaulosen og 66 på Ørlandet. Ved Halsøen, Stjørdal, har det overvintret både en stjertand hunn, 2-3 krikkender og en toppand hann. Toppand er også sett andre steder i Stjørdal og i Hammervatnet utover i februar. Mens det i Vikanbukta, Stjørdal, har overvintret 25-31 bergender. Ei voksen stellerand hunn har holdt til ved Tautra i vinter, og to ungfugler ble sett ved Frosta 4.2. Islandsanda (en voksen hann) holder fortsatt til i Gaulosen-området. Tidligere i vinter har den vært fast utenfor Buvika, men den nå er trekt over mot Byneset.

ROVFUGLER - SPETTER:

I Melhus sentrum ble det 26.2. sett en ubestemt falk, Tårnfalk/dvergfalk. Tidlig i februar sto det en notis i Adresseavisen, om en observasjon av trane på Stjørdal. Dette er meget usansynlig, og det har heller ikke vært mulig å bekrefte denne obs. Ei myrsnipe ble sett på Tautra 22.1., og en enkeltbekkasin i Trøyte, Stjørdal 7.2. Vipe og tjeld er blant de første trekkfuglene som kommer, og de ble først sett i Gaulosen 4. og 5. mars. En ung polarmåke har holdt til utenfor Stjørdal fra slutten av des. til ut januar. Den 12.2. ble det sett 200 alker i Stjørdalsfjorden, noe som er uvanlig mange. Også av alkekonge er det kommet inn en del meldinger, bl.a. en som ble funnet på en gårds plass i Snåsa 15.1.

SPURVEFUGLER:

Omkring 22.-23. februar kom den første meldingen om stør, og den ble da sett både i Stadsbygd og i Trondheim, men enkeltindivider har også overvintret. Fra tidligere er det kjent at lappmeis er vanlig sør-øst for Røros, og nå i vinter er ett ind. sett i Budal. Fra Jonsvatnet er det meldt om "invasjon" av kjernebiter. Den første ble sett den 15.1. og utover i februar har det vært opptil 14 ind.! Dette er helt uvanlig for Trøndelag, hvor det tidligere kun foreligger noen få obs.

FUGLE- LÆREREN

KANADAGÅS!
DENNE STORE OG LYD-
HØRE GÅSA ER INNFØRT
TIL NORGE. I DAG FINNS
DET FLEKE TUSEN
FUGLER HER.

KANADAGÅSA ER
STØRRE ENN HVITKINN-
OG RINGGÅSA.

HVITKINN-
RINGGÅS

KANADAGÅSA FLYR OFTE
I V-FORMEDE FLOKKER.

MANGE KANADAGJESS OVER-
VINTKER I NORGE.

VÅRE GJESS HYTER GJERNE
VED HEKKEPLASSENE.

FRA
VÅSTEN
1986 BLE
DET ÅPNET
FOR JAKT
PÅ KANADA-
GÅS I
NORGE.

FUGLE- LÆREREN

TYRKERDUA ER
MANGE STEDER
EN KJENT
FUGL.

DE KOM OPPRINNELIG
FRA ASIA, OG HAR
SPREDT SEG OVER
HELE EUROPA!

I HEKKE-TIDEN HAR
DE EN FLYVE OPP-
VISNING MED
DALENDE FLUKT
PÅ STIVE VINGER
OG UTSPREDT STJERT.
SANGEN ER NOKSÅ
MONOTON: KOO-KOK,
GJERNE GJENTATT I
TRE TONER.

HANNEN PASSER GODT
PÅ HUNNEN OG BRUSER
SEG OPP FOR Å

VISE SEG
FREM FOR
HENNE OG
ANDRE HAN-
NER.

HOS OSS FINNES TYRKER-
DUA MEST I TETTSTEDER.
MEN DEN ER BLITT
MINDRE VANLIG ENN
FØR.

SE ETTER
TYRKER-
DUEK I ÅR,
OG SEND
INN DINE
OBSERVA-
SJONER
TIL NOF/
ST OG NT.

Håndplukket for ornitologer...

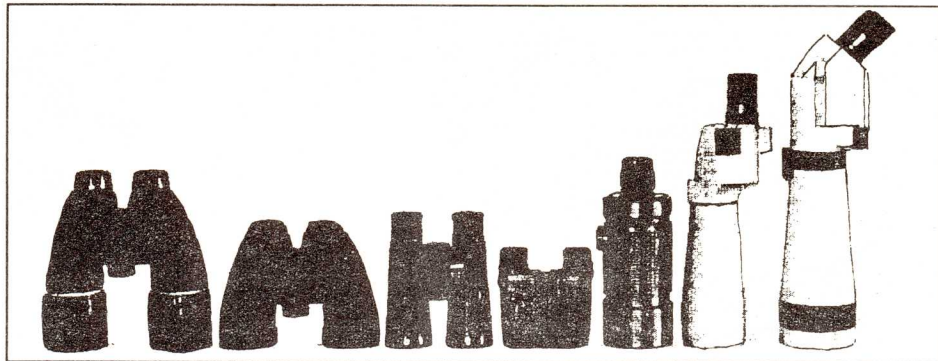

Foto Laponicas filosofi er å håndplukke og lagere de beste kikkerter og teleskop som er å oppdrive på markedet. Vi støtter oss til seriøse, uavhengige tester, samt omfattende sammenlikninger vi selv har foretatt. Kjøper du en av kikkertene vi forhandler, er du trygg på å få det ypperste markedet kan tilby! Vi selger bl.a. nedenstående modeller.

Avbildet, f.v.:

SWAROVSKI Habicht SL 8x56

Det lyssterke alternativet som tåler sammenlikning med hvilken som helst kikkert.

kr. 5 580,-

SWAROVSKI Habicht SL 10x40

En 10x40-kikkert av høyeste optiske kvalitet og med en vanntetthet og robusthet ingen annen kan oppvise.

kr. 4 820,-

ZEISS DIALYTH 10x40 B/GA T*

Ingen 10x40-kikkert har bedre optisk ytelse

kr. 7 290,-

BAUSCH & LOMB Discoverer Compact 7x24 RA

Ingen kompaktkikkert slår den i optikk, vanntetthet og soliditet

kr. 2 795,-

OPTOLYTH 22x70

Markedets mest kompakte 70 mm teleskop og vestysk teleskop-optikk på sitt beste

kr. 4 710,-

BUSHNELL Spacemaster 15-45x60 zoom

Ett skarpere 60 mm zoomteleskop har vi ennå til gode å se! Valgt av NASA

kr. 2 985,-

KOWA TSN-1 20-60x77 zoom

Det uunngåelige valg når stor lysstyrke og optisk ytelse betyr mer enn pris og vekt

kr. 6 305,-

FOTO LAPPONICA -

kikkertspecialisten som leverer over hele landet. Fraktfritt tilsendt i postoppkrav. 14 dagers returret.

FOTO LAPPONICA

Postboks 200

7080 Heimdal

Tlf. (07) 84 50 79

Jeg bestiller:.....

Send brosjyrer og prislister på følgende kikkerter/teleskop:.....

Send tester på følgende kikkerter/teleskop:.....

Navn:.....

Adr.:.....

Sted:.....

Innhold

- 4 Jubileumsmøte i NOF/ Sør-Trøndelag.
- 8 Øystein R. Størkersen: NOF/ Sør-Trøndelag 30 år. En historisk oppsummering.
- 24 Per Inge Værnesbranden: Sandfærhus, et trua område.
- 37 Øyvind Spjøtvoll, Per Gustav Thingstad & Geir Vie: Faunistisk rapport fra LRSK/ Nord-Trøndelag 1988.
- 43 Georg Bangjord, Øystein R. Størkersen & Stein Are Sæther: LRSK/ Sør-Trøndelag orienterer.
- 46 Arne Follestad: Halsmerkede grågjess.
- 48 Småstykker:
Atle Helge Qvale: Vinterhekking av bydue i Trondheim.
Per Inge Værnesbranden: Havørndrama på Tautra.
Atle Helge Qvale: Referat fra Halten turen 10.-11.9.1988.
Frode Falkenberg: Helgetur til Halten.
- 56 Fotohjørnet
- 57 Siste Nytt
- 58 Fuglelæreren

Tegninger dette nummer:

Trond Haugskott: side 3, 7, 26, 34 & 49
Per Inge Værnesbranden: Forside, side 36, 45 & 50.

Trykk: Norservice A/S, Trondheim.